

AKTUALNO Vprašanje

O prezaposlenosti delovne žene je bilo v kranjskem okraju že precej razprav in uresničenih nekaj predlogov za njeno razbremenitev in zaščito. Posebno podjetja so tu marsikaj napravila s postopno ukinitevjo nočnega dela, z ustanavljanjem obratnih ambulant, menz, higieničnih kotičkov itd. V mestih poskušajo ustanavljati razne uslužnostne delavnice in otroška zavetišča, medtem ko o prezaposlenosti kmečke žene le malokdo razpravlja.

Pri predsednici okrajne Zveze ženskih društev Kranj Mariji Strajnerjevi smo se pozanimali, kaj sodi o razbremenitvi teh žena. Prejeli smo tale odgovor:

»Kmečke žene so še povsod preobložene z delom. Vendar je tudi te možno razbremeniti, če bodo kmetijske zadruge pospeševale strojno obdelavo polja, in če bodo v ta namen tudi nekaj investirale. Na vasi so prav tako potrebne pralnice, kopalnice, sušilnice, pekarne in podobno kot v mestu. Dolžnost kmetijskih zadrug je, da jih pri-

čno ustanavljati. Kmečke žene bi nadalje lahko precej razbremenili, če bi zadruge v sezoni, ko je na polju največ dela, poskrbele za čuvanje otrok. O vsem tem se bodo morale najprej temeljito pomeniti zadržnice in se staviti predlogi, ki jih bodo pretresali upravnemu odboru zadrug. Uspeh bodo dosegli le tedaj, če se bodo same vključile v upravne organe in če bodo potrebe svojega kraja prikazale tudi na zborih volivev.«

ey

AKTUALNO Vprašanje

ŠKODA, KI JE DVAKRATNA

izplačane ponesrečenim zavarovalcem.

Ce na podlagi tega povprečja upoštevamo celotno število nesreč pri delu (4409) lahko ugotovimo, da so vse delovne nesreče v kranjskem okraju terjale lani 303 milijone 264.247 dinarjev narodnega dohodka.

To so le številke! Toda za vsako izmed teh številk stoji človek, delavec. Medtem ko v kapitalističnih državah posvečajo izredno veliko pozornost varnosti na delovnih mestih, seveda zgolj z ekonomskega stališča, pa moramo imeti pri nas pred očmi ne le ekonomske činitelje, marveč tudi skrb za posameznika.

Higieno-tehnični zaščiti in varnosti pri delu so začeli na Gorenjskem posvečati večjo pozornost kot prejšnja leta. Večina podjetij ima tudi že komisije za higieno-tehnično zaščito, nekatere večja podjetja pa tudi posebne varstvene tehnike. — Toda kljub temu je delovnih nesreč na Gorenjskem še vedno precej.

Po podatkih zdravstvene statistike se je lani ponesrečilo na Gorenjskem 2703 moških in 706 žensk, se pravi 4409 ljudi. Od tega je bilo 9 smrtnih nesreč, 319 hujših in 4081 lažjih poškodb.

Od teh nesreč je bilo samo v industrijskih podjetjih 3116 primerov, kar brez dvoma povzroča določeno zaskrbljenost.

Vsaka od omenjenih nesreč je v lanskem letu terjala povprečno 68.783 dinarjev izgube narodnega dohodka. Pri tem pa seveda niso upoštevane dajatve iz socijalnega zavarovanja, ki so bile

Posamezni samoupravni organi v podjetjih, kljub temu, da so zlasti ponekod že precej storili (»Iskra« Kranj, »Planika« itd.), pa v večini primerov, še posebno v manjših podjetjih, ne posvečajo dovolj pozornosti temu pomembnemu družbenemu - gospodarskemu problemu.

Zato bi bilo prav, da bi se še temeljitejje zamislili nad temi številkami, ki pomenijo vsakoletno izgubo narodnega dohodka, saj bi lahko, denimo, zgolj z izgubljenim denarjem v lanskem letu, zgradili na Gorenjskem 100 komfortnih stanovanj... I. A.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO X. — ŠT. 50 — CENA DIN 10.—

Kranj, 28. junija 1957

PRVI KONGRES DELAVSKIH SVETOV JUGOSLAVIJE

VZPODBUDA IN NAPOTKI ZA NADALJNJI RAZVOJ

V veliki dvorani Doma sindikatov v Beogradu se je v torek začel I. kongres delavskih svetov Jugoslavije. Računajo, da je torkovi seji kongresa prisostvovalo okrog 2500 ljudi, med njimi 1745 delegatov ter številni gostje iz države in iz 22 evropskih, azijskih, južnoameriških in afriških držav. Ze samo to govoriti o izrednem, ne le notranjepolitičnem, marveč tudi mednarodnem pomenu kongresa.

Na kongresu je uvodoma govoril predsednik republike tov. Tito. Med drugim je poudaril, da predstavlja zakon predaji podjetij v upravljanje proizvajalcem, sprejet točno pred sedmimi leti, enega najpomembnejših, zgodovinskih aktov v razvoju naše socialistične družbene ureditve. Ta akt je narekovala družbena potreba, demokratizacija v gospodarstvu, ustvarjanje socialističnih odnosov v proizvodnji, zasnovanih na širokem sodelovanju delavcev, ne le v upravljanju proizvodnje, marveč tudi v nadaljnjem razvoju in delitvi proizvodnje. Tov. Tito je nato govoril o uveljavljanju delavskega upravljanja in dejal: „So razne težave in slabosti objektivnega značaja, so pa tudi subjektivne, ki jih je laže odstraniti, ali se jim izogniti, ker je to odvisno od vas samih. O objektivnih težavah in zaprekah, ki so se pojavljale na poti hitrega in pravilnega razvoja delavskega samoupravljanja, lahko govorimo mi, ki smo odgovorni za celoten razvoj socialistične izgradnje v naši državi. Ne smemo in ne moremo namreč odrekati tudi naše krivde za počasnost v odstranjevanju določenih zastarelih predpisov in instrumentov, ki zavirajo večji in hitrejši razmah proizvodnje

in obenem s tem tudi hitrejši dvig življenjskega standarda naših delavcev. Kolikor je bilo do včeraj nekaterih težav objektivnega značaja, ki so bile materialne narave, zanje nismo bili krivi, ker je bilo izven naše moči, da bi jih odstranili. Vendar se dogaja, da tudi težave objektivnega značaja postanejo subjektivne in tedaj moramo mi, ki se nahajamo v vodstvu, storiti vse, da te slabosti čimprej odstranimo, ker je to odvisno od nas, od voditeljev“. Potem je tov. Tito opozoril na nekatere najbolj izrazite negativne stvari, ki bi, če jih ne bi odstranili, lahko zelo slabo vplivale na monolitnost socialistične skupnosti, kakor lokalizem, ki se pojavlja v raznih oblikah. Tov. Tito je dejal, da je za skupnost zelo škodljivo, če med podjetji ne vladajo pravi socialistični odnosi, temveč načelo močnejšega. Nelojalna konkurenca in odpiranje več podjetij iste vrste, zaradi gole konkurence takim podjetjem, ki že obstojajo, so zelo škodljivi pojavi, saj terjajo odvečne investicije, ki bi jih bilo mogoče bolje izkoristiti v druge namene. Prav tako škodljiv pojav je, da se posamezna podjetja izogibajo kooperaciji, ki omogoča cenejo proizvodnjo določenega proizvoda itd. Hkrati pa je tov. Tito opozoril tudi na ogromne pozitivne rezultate delavskega samoupravljanja, ki je največ prišlo, da smo izšli iz najtežjega razdobja za našo državo, v katerem smo premagovali skoraj nepremostljive težave, zlasti ekonomske.

Ko je nato tov. Tito govoril o tuji kritiki našega notranjega razvoja, je med drugim poudaril, da je delavsko samoupravljanje tudi v delu pokazalo življenjsko

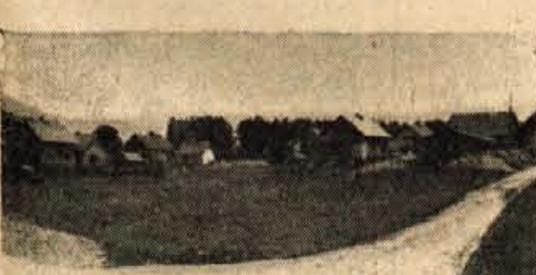
moč in pravilnost marksistične teorije o podružabljanju proizvodnih sredstev, s tem, da le-ta upravljajo sami proizvajalci.

Ob koncu svojega govora je tov. Tito izrazil prepričanje, da bo ta kongres dal vzpodbudo za nadaljnji razvoj delavskega samoupravljanja, hkrati pa je opozoril na nekatera najvažnejša vprašanja, na povečevanje proizvodnosti dela in boljšo organizacijo dela hkrati z izboljšanjem življenjskega standarda delavcev.

Nato je podal referat o delavskem samoupravljanju predsednik Centralnega sveta Zvezne sindikatov Jugoslavije tov. Djuro Salaj. Kongres je potem začel delati v 6 komisijah. To so: komisija za usposabljanje proizvajalcev za upravljanje podjetij, komisija za delovne odnose v gospodarstvu, komisija za organizacijo in metode dela delavskih svetov, komisija za odnose delavskih svetov do drugih organov in organizacij, komisija za gospodarsko poslovanje delavskih svetov in komisija za ekonomske okvire samoupravljanja proizvajalcev. V teh komisijah je že do srede zvečer govorilo več kot 100 delegatov. Kongres je sprejel posebno resolucijo.

Razpravo o problemih delavskega samoupravljanja, ki smo se je lotili v pripravah na kongres, bomo zdaj, ko se bodo delegati vrnili v podjetja, še nadaljevali, hkrati pa se bomo zdaj, obogateni z napotki kongresa, še mnogo laže in zato naglejše lotevali tudi konkretnih ukrepov za nadaljnji razvoj in izpopolnjevanje delavskega samoupravljanja.

NOVA VAS bodo preimenovali naselje pri Sv. Duhu med Zabnicami in Šk. Loko, kjer rastejo iz tal nove, večinoma enostanovanjske hiše, kot gobe po dežju. Ko bodo gradili še kakih dvajset hišic, bo NOVA VAS štela skoraj štirideset popolnoma novih hiš.

Zgoraj: Prebivalci ob cesti Hrastje-Prebačev se bodo iznenibili zoprgne in nehigieničnega prahu, kajti cesta teh dneh dobiva asfaltno prevleko. — Desno: Letos borovnice niso obrodile kot posebno dobro, zato se naširajo s praznimi posodami vrčajo domov.

naš razgovor

VZORNO POSESTVO - ZADOVOLJEN UPRAVNIK

Uprravnika državnega posestva v Podbrezjah Srečka Graščin pozna vsa tamkajšnja okolica kot dobriga gospodarja. Posestvo upravlja že dve leti in ves ta čas se neumorno trudi za njegov napredek.

Zanimalo me je, kako gospodari, pa sem se odločil, da ga obiščem. Nasel sem ga pri delu na vrtu in pričel razgovor o življenju na posestvu. Na vprašanje, kaj so na posestvu napravili novega, mi je povedal, da so lani moderno preuredili hlev, v katerem imajo sedaj 43 goved od tega 29 krav mlaznic. Povprečno daje vsaka 2500 litrov mleka na let. Na posestvu so v lastni režiji zgradili tudi silos in gnojnično jamo.

»Kaj pa prašičereja, sem ga vprašal?

»Prašičereja na posestvu dolgo ni uspevala. V tistem letu, ko sem prišel sem, so svinje celo poginile. Potem pa nam je uspelo zrediti kar lepo število prašičev. Sedaj gojimo le prašiče boljše pasme, in to predvsem svinje, da lahko prodajamo male prašičke. Predvidevamo, da bomo letos prejeli samo za prašiče nad 750.000 dinarjev.«

»Slišal sem, da imate tudi zelo lepo drevesnico, največjo na Gorenjskem.«

»Lahko si jo ogledate,« je dejal tovaris upravnika, in me hitro popeljal tja. V drevesnici je zasajenih nad 20.000 raznovrstnih dreves in do jeseni jih bodo prodali 12.000.

»Kako pa kaže letosna letina?«

»Najbolj prizadeto zaradi majskega mraza je sadje. Orehi so uničeni za nekaj let, na jabolki pa ni takoj velike škode. Slive bodo dobrino obrodile, nekaj manj pa bo hrusk. Zelo lepo kažejo žitarice, le ječmen bo nekoliko slabši kot lani,« je pojasnil tov. Graščin.

Dovolj sem zvedel in se tudi priprjal, da posestvo lepo napreduje. Ob slovesu sem tovaris upravniku zažezel se nadaljnji uspehov. Cr.

TE DNI PO SVETU

Δ Vprašanje razorožitve in prepoped uporaba atomskega orožja in poizkusov, ki jih izvajajo velike sile kljub izredno močnemu javnemu mnenju, ki se zavzema za njihovo prepoped, je v središču pozornosti vse svetovne javnosti.

Predsednik Eisenhower je v sredo izjavil, da Združene države Amerike vztrajajo pri svojem predlogu, naj bi bila opustitev jedrskih poskusov prvi korak k splošnemu sporazumu o razorožitvi. Povedal je tudi, da bodo ameriški znanstveniki v petih letih lahko izdelali vodikovo bombo, ki po eksploziji ne bo imela za posledico radioaktivnega žarjenja. Poudaril je, da že zdaj izdelujejo vodikove bombe, ki vsebujejo 96% manj radioaktivnosti kakor prve bombe tega tipa. Vsekakor pa v prihodnji vojni, v kateri bi uporabili vodikovo orožje, ne bi bilo zmagovalca, in dodal, da bi bila to zares tragedija človeštva. Nato je izjavil, da Združene države Amerike ne nameravajo zmanjšati svojih vojaških sil v deželah, članicah NATO in na Japonskem, pač pa jih modernizirati.

Δ Ameriški predstavnik v ožjem odboru razorožitvene komisije Organizacije združenih narodov je na seji v sredo predlagal, naj velesile zmanjšajo svojo oborožitev v medsebojno dogovorjeni višini. Presežno oborožitev naj bi velesile spravili v skladisca, ki bi bila pod mednarodnim nadzorstvom. — Iz krogov, ki so blizu ameriški delegaciji, pa se je zvedelo, da je sovjetski predstavnik Zorin v načelu sprejel zamisel o sestavi seznama orožja, ki naj bi ga vskladiščili. Tudi britanska, francoska in kanadska delegacija so v načelu sprejele ameriški predlog, vendar s pridržkom.

Δ Na prvi seji predsednikov vlad dežel britanske skupnosti narodov je britanski zunanj minister Selwyn Lloyd poveril o londonskih razorožitvenih pogajanjih. Zvedelo se je, da je minister Lloyd izrazil »razumem optimizem« glede možnosti, da bi zahodne dežele sklenile s Sovjetsko zvezzo omejeni sporazum o razorožitvi.

Δ Državni sekretar za narodno obrambo FLRJ, general armije Ivan Gošnjak, ki se je mudil od 7. junija na obisku v Sovjetski zvezzi, je v sredo odpotoval iz Sovjetske zvezze in se v popoldanskih urah vrnil s svojim spremstvom v Beograd.

Δ Evropska in latinsko-ameriška skupina držav v Organizaciji združenih narodov sta se v sredo ločeno sestali in razpravljali o obtožbah proti akcijam Sovjetske zvezze lanskem jesen med dogodki na Madžarskem. Zvedelo se je, da so na sestanku sklenili, da ne bodo predlagali takojšnjega sklicanja Generalne skupščine na izredno zasedanje, pač pa naj bi se skupščina sestala v začetku septembra, neposredno pred rednim zasedanjem.

Δ Nova francoska vlada je sklenila zahtevati od parlamenta odobritev za novo posojilo pri narodni banki. To bi bilo že deseto posojilo v zadnjih petih letih. V uradnih krogih poudarjajo, naj bi to posojilo v znesku 300 milijard frankov omogočilo izplačati prejemke državnim uslužbencem za julij ter urediti ostale notranje plačilne državne obveznosti. Francoske državne finance že več mesecov zadržajo na velike težave zaradi primanjkljaj; novi davki ter zvišanje cen in takšni bodo prinesli državni blagajni šele konec leta kakih 170 milijard frankov. — V sredo je zbornica z 265 glasovi proti 206 sprejela nove davke v znesku 150 milijard frankov, ki jih je vlada predlagala že v pondeljek.

IZDAJA CASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJNA UREDNIČKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNISTVA ST. 475, 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJIKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV. MESECNA 50 DINARJEV

KAJ SODIMO O...

UREDJI O DELITVI DOHODKA

Pred štirinajstimi dnevi smo objavili na tem mestu odgovore nekaterih zastopnikov tako imenovane »I. skupine« podjetij.

Tokrat smo zastavili ista vprašanja predsednikom delavskih svetov in upravnih odborov, »II. skupine« podjetij:

»Kokra« Kranj, »Projekt« Kranj, »Grand hotel Toplice« Bled, »Gradbeno podjetje Gorenje« Radovljica, Hotel »Jezero« Bohinj, Trgovsko podjetje »Rožca« Jesenice, ter »Avtopromet« Kranj in »Pekarna« Kranj.

Prejeli smo samo naslednje odgovore:

Predsednik delavskega sveta trgovskega podjetja »Rožca« Jesenice, Anton Rekelj: »Delavski svet je na posebni seji obravnaval novo Uredbo o delitvi dohodka. Manjkojo še podrobna navodila, da bi sestavili prvi obračun, iz katerega se bo dalo najbolje ugotoviti učinek nove delitve. Odobravamo novo Uredbo, s katero se dobili samoupravni organi večje pravice in možnosti za delo...«

Predsednik delavskega sveta »Grand hotela Toplice« Bled, Franc Crv: »Sporočamo vam, da je delavski svet razpravljal na posebni seji o novi delitvi dohodka ter sklenil predlagati, da bi bilo

LJUDJE IN DOGODKI NENAVADNA VRNITEV

Zolliev odstop pred skoraj tremi tedni je bil zelo nenavadni, njegova vrnitev na položaj predsednika italijanske vlade pa še bolj. Kot smo že poročali na tej strani, je Zolliev vladi zmanjšan in glas do zmage v parlamentu. Pravzaprav je vlada dobila večino, če vračunamo tudi fašistične glasove. Teh pa se je Zoli kot prepričan protifašist slovensko odrekel. Pred vsem parlamentom je izjavil obračajoč se k novofašistom: »Ne iščem vaših glasov. Nikoli jih nisem iskal in jih nikoli ne bom! Pozneje je Zoli obžaloval te preurajene besede. Skušal je najti nekaj srednjo pot. Misleč na fašiste je dejal: »Menim, da lahko ja ham konča, ne da bi sam postal konč. Vendar mu pozneje ni preostalo drugega, kot da je sporočil odstop svoje vlade predsedniku republike: seveda, če je hotel ostati zvest svojemu protifašističnemu prepričanju in dosleden javni izjavl pred parlamentom. Fašistični časopis »Il Secolo d'Italia« je ob Zollievem dilemi posmehljivo zapisal: »Dzaj bo moral odstopiti zaradi fašističnega glasovanja — kako ponizevalno! — ali nadaljevati v vladanjem zaradi fašističnega glasovanja — kako sramotno!« V teh pikrih besedah je dokajnje znro resnice. Kakor koli je bil prvi umil Zollievje vlade zanj tragičen, je bil vendar časten. Ponovni nastop Zollija je morda srečni poskus rešitve za težko italijansko vladno krizo, toda za demokristjansko stranko in Zolija osebno nič kaj ugleden.

Predsednik republike Gronehl je po drugih brezuspešnih poskusih sklenil zavrniti odstop

vlade. Seveda pa je to zelo nenavadno postopek: po dveh tednih ni sprejel odstopa Zollieva vlade, čeprav je medtem že zaupal mandat za sestavo nove vlade drugim osebnostim. To naloge je najprej prevzel senator Merzagora in sicer zelo previdno kot zgolj »poizvedovalno misiono«. Zaradi tega pa ni nič manj nesmiljeno padel pri izpitu iz »reševanja vladne krize« kot njegov držneži naslednik, generalni tajnik demokristjanske stranke Fanfani. Ta je sicer zastavil ves osebni ugled, podprla ga je vsa demokristjanska stranka, zagrozili so celo z leve, denimo Nennijevi socialisti razen v posameznih primerih naprednejših vladnih ukrepov, lahko podprli Zollievo vlado. Bržkone se Zoliju ne bo posredovalo tako kmalu ostresti se znamenja, ki mu ga je prilepilo prvo glasovanje: da je namreč najbolj desničarsko usmerjena vladna v povojni Italiji.

In kar je najbolj čudno pri tem, je to, da ima Zoli v programu svoje vlade nekatere razmeroma napredne elemente, ki bi mu v drugačnih razmerah prav gotovo zagotovili podporo levice. Levičarske stranke pa trenutno bolj bode v oči »enobarvne« sestav vlad in podpora desnice kot pa so ji pri sreči Zollieve obhujne.

Zolliev vlada pa je le izhod iz zatega in ne more biti trajnejša rešitev za hudo krizo, ki je zavladala v italijanski meščanski »demokraciji«. Zato se že zdaj postavlja vprašanje: ali bodo nove volitve prihodnjo pomlad (ali morda že to jesen) razbistrite sedanj motni položaj v Italiji?

MARTIN TOMAZIC

kratko, vendar zanimivo

TELEVIZIJSKE ODDAJE V DOMŽALAH

V Domžalah si lahko vsakdo ogleda redne televizijske oddaje iz Zagreba in Italije. Prebivalci se za te oddaje močno zanimajo.

KOPALNA SEZONA V DOMŽALAH

S tem, da so v Domžalah preteklo nedeljo odprli kopališče, se je začela kopalna sezona. Cesarini vreme najugodnejše, ne manjka navdušenih kopalcev.

DOMŽALSKI TABORNIKI PRED ZLETOM TABORNIKOV JUGOSLAVIJE

Domžalski taborniki so doslej pripredili že več izletov v naravo. To je bila nekakšna priprava na letno taborjenje ob Sori pri Medvodah. Zelo prizadeleni pa so tudi s pripravami na zlet tabornikov Jugoslavije v LR Srbiji.

Frank

105 LET DELA PODJETJA »KAMNIK«

Podjetje »Kamnik« pripravlja ob 105-letnici zanimivo razstavo, ki bo prikazala razvoj tovarne v teku stoletja in sedanji način

dela ter mnogovrstnost izdelkov. Razstavo bodo odprli sredi julija v lovski sobi kulturnega doma.

NA JESENICAH BODO POČASTILI DAN BORCA

Letos bodo na Jesenicah proslavili Dan borca zelo svečano s proslavami pri spomenikih na Javoriku in na Hrušici ter z osrednjo proslavo na večer pred praznikom na Jesenicah. V Mestnem gledališču bo slavnostna predstava, na sam praznik pa bodo strelski tekmovanja z zračno puško. Pri proslavih bodo sodelovali tudi jeseniška godba na pihala in člani Avto-moto društva.

DOMŽALSKES SOLE RAZSTAVLJAJO

Te dni je bila v prostorih domžalske gimnazije razstava risb in ročnih del učencev tega zavoda. Ob tej prilici je razstavljalna tudi Obrtna šola. Razstavljeni izdelki so bili lično in okusno izdelani, kar opozarja na viden napredok, zlasti še v primerjavi letosnjem in lanskem razstavam. — Istočasno je v Mengšu

razstavljalna tudi tamošnja obrtna šola.

DVA NOVA GASILSKA PRAPORA

V kamniški občini so razvili dva nova gasilska prapora. V Smartnem v Tuhinjski dolini je bila slovesnost zdržana z zborom vseh gasilskih društev Tuhinjske doline, v Tunjicah pa so sodelovala okoliška društva, zlasti gasilci iz Kamnika.

Frank

10-LET DRUŠTVA UPOKOJENCI CEV V DOMŽALAH

Za 10-letnico društva so domžalski upokojenci preteklo nedeljo razvili svoj prapor. Kumoval mu je tov. Janko Rudolf. Na prireditvi sta sodelovala še godba na pihala DPD »Svoboda« Domžale in pevski zbor.

Frank

OTROCI IZ TRBOVELJSKEGA OKRAJA NA POČITNICAH V KRAJNU

Kranj, 24. junija.
Danes je prispeval v Kranj prva skupina 200 otrok iz trboveljskega okraja, ki bo preživel tridesetki počitnice v Kranju. Otroci so v internatu Tekstilnega tehnikuma na Zlatem polju.

M.

26. NOVEMBRI SOFERJEV V KRAJNU

Kranj, 25. junija.
Danes popoldne je izmed 33 tečajnikov III. letosnjega tečaja uspešno opravilo šoferski izpit 26 kandidatov. Letos je opravilo izpit za šoferje — amaterje že okrog 70 tečajnikov, kar je lep uspeh kranjskega avto-moto društva.

M.

69 NOVIH MATERANTOV INDUSTRIJSKE SOLE TOVARNE »ISKRA«

Kranj, 26. junija.
Danes dopoldne je bila v prostorih sindikalne dvorane tovarne »Iskra« v Kranju svečanost ob zaključku šolskega leta za III. letnik industrijske šole. Na tej svečanosti je bilo podprtih 69 dipljem učencem. Najboljši učenci pa so dobili praktična

državil.

Tako je naša industrija dobila 60 novih kvalificiranih delavcev.

M.

OBVESTILO

Obveščamo, da ima Telefonska centrala TNZ Kranj od 28. 6. 1957 dalje slednje telefonske številke: 593, 594, 573, 574.

Prijava kaznivih dejanj in prometnih nesreč: 314 in 02. (do 29. 6. 1957 še 626).

In pisarni TNZ Kranj

naša kronika

ZBOROVANJA V POČASTITEV KONGRESA DELAVSKIH SVETOV

Tudi po podjetjih v našem okraju so dne priredili številna delavска zborovanja v počastitev kongresa delavskih svetov. Na teh zborovanjih so govorili člani ljudskih odborov, zborov in sindikalnih funkcionarjev o vlogi in problematiki delavskega samoupravljanja.

Z.

SKUPŠČINA OKRAJNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

V pondeljek je bila v Kranju redna letna skupščina okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje. Poročilo o delu Zavoda je podal predsednik Izvršnega odbora OZSZ Albin Jensterle. Ugovoril je splošni napredki združevane službe v okraju, hkrati pa nanjal vse pomanjkljivosti. — Okrajni zavod je imel v letu 1956 za 860,471.559 dinarjev dohodkov ter 876,044.848 dinarjev izdatkov. Primanjkljive v znesku 15,573.000 dinarjev bodo pokrili iz rezervnega sklada.

I. A.

OBČNI ZBOR GLUHIH KRANJSKEGA OKRAJA

V nedeljo je bil v Kranju občni zbor Zveze gluhih okraja Kranj. Po izčrpni referati in diskusiji je občni zbor sprejel sklepe za pozivitev društvenega dela gluhih. Sklenili so tudi, da je treba javnost več in boljše obveščati o problemih gluhih, da bo seznanjen z njihovim življenjem, sposobnostmi in delom, da bodo upoštevani, cenjeni in priljubljeni.

Z. G.

RAZSTAVA RADOVLIŠKIH VAJENCEV

V nedeljo so radovliški vajenci odpriji vajensko razstavo, ki prikazuje zmožljivost učencev posameznih letnikov v delavnici in pri teoretičnem pouku v šoli. Razstava je v prvem dnevu obiskalo nad 500 ljudi. Prvo mesto na razstavi zavzema kovinska stroka, ki je prikazala zares precizne izdelke. Na razstavi se je pokazal tudi nemajhen trud predavateljev te šole. Letošnji učni uspehi so dokaj zadovoljivi. Od 131 učencev je izdelalo izpite 121, kar znaša 92,37%. Tudi obisk pouka je bil dober: 9

OBRT NAJ NE BO PASTORKA

Ustanavljanju obrtnih obratov je treba posvetiti več pozornosti

Obrtništvo je pomembna panoga našega gospodarstva, saj dopolnjuje proizvodnjo industrijskega blaga za široko potrošnjo. Upoštevajte naše doseganje gospodarske možnosti, pa smo tej gospodarski panogi posvetili vse pre malo pozornosti. Toda sedaj, ko so pogojni nekoliko spremenjeni, lahko tudi to gospodarsko panogo obravnavamo z nekoliko drugačnih stališč. Zato ni nič čudnega, če je sekretariat Okrajnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva v Kranju dal po budo za nekoliko širše in temeljitejše obravnavanje problematike s področja obrti. V torek so se zbrali v ta namen v Kranju zastopniki nekaterih občinskih ljudskih odborov ter Okrajne obrtne zbornice.

Iz izčrpano sestavljenega poročila ter iz razprave povzemamo nekaj najznačilnejših problemov.

Z razvojem industrijske proizvodnje dobiva tudi obrt čedalje večjo vlogo zlasti v tem, da mora prilagajati svojo dejavnost potrebam tržišča. Nekatere panoge proizvodne obrti sicer izgubljajo na svojem pomenu, sprito večjega razmaha industrije, hkrati pa se porajajo nove obrti, ki jih terjajo potrebe tržišča.

Ceprav ugotavljamo, da ima obrtništvo pri nas zelo pomembno vlogo, pa v preteklosti nismo posvečali dovolj pozornosti tej gospodarski panogi, kot bi jo zaslužila. Obrtništvo je po osvoboditvi iz leta v leto čedalje bolj zaostajalo. Danes pa, ko usmerjamo vse naše gospodarske sile v dvig življenjske ravni delovnega človeka, postaja razvoj obrti še posebej aktualno vprašanje. Zato je treba povsem resno pristopiti k ustvarjanju pogojev in možnosti za čim hitrejši razvoj — predvsem — socialističnih uslužnostnih obrtnih obratov. Hkrati pa je treba imeti tudi pravilen odnos do zasebnih obrti.

Danes je v kranjskem okraju 266 obrtnih podjetij socialističnega ter 1225 obrtnih obratov zasebnega sektorja, skupno torej 1591 obrtnih delavnic in obratov.

Stevilo obrtnih obratov v socialističnem sektorju iz leta v leto sicer raste, vendar še

vedno prepočasi. Ta sektor obrti se je glede na število obratov do danes povečal za 300%, če ga vzpostavimo s stanjem iz leta 1946. To vsekakor kaže, da bo treba razvoj obrti pospeševati predvsem v socialističnem sektorju.

SE PREMALO OBRTNIH OBRATOV

Zlasti v industrijskih sredisčih in tudi ponekod na podeželju, ugotavljamo, da posameznih obrtnih obratov primanjkuje. Zato je treba, s tem se danes bržkone vsi strinjam, pristopiti k ustanavljanju in odpiranju novih obrtnih delavnic. Vendar pri tem ne smemo prezreti naslednjega dejstva: v posameznih občinah so že začeli odpirati in ustanavljati nove obrtne obrate. Toda že takoj v začetku so obremenili te obrate — vsaj v večini primerov — z vsemi družbenimi obveznostmi, in jih smatrall, da morajo ti obrtni obrati že takoj v začetku dajati dohodek družbi. Tako stališče se je pokazalo večinoma kot nepravilno. Če že ustanovimo novi obrtni obrat, mu moramo nuditi vsaj v začetku take pogoje, da bo lahko tak obrat zaživel. Iz leta v letu tudi ugotavljamo, da nekatere obrti izumirajo, da je tovrstnih obratov iz leta v letu manj. Zato bi bilo prav, da bi občinski ljudski odbori, s pomočjo davčnega vijaka, zavirali nadaljnje izumiranje takih obrti.

KAZE, DA JE PREMALO ZANIMANJA ZA PROBLEME OBRTNIŠTVA

To bomo takoj utemeljili: omenjenega sestanka, o katerem poročamo, so se udeležili zastopniki štirih občinskih ljudskih odborov s področja kranjskega okraja. Med njimi smo zlasti pogrešali zastopnike ObLO Jesenice, kjer je problem obrtništva še prav posebno pereč...

Sklepi, ki so jih sprejeli na tem sestanku, pa imajo za razvoj obrti, brez dvoma velik pomen.

Da bi okrajni ter občinski ljudski odbori samostojne in laže pospeševali in usmerjali razvoj obrti na svojem področju, se v bodoče ne bi smelo dogajati, da bi republiški organi že vnaprej predpisovali kvoto sredstev, ki naj se stekajo v proračune. Razen tega naj bi občinski ljudski odbori zaradi pomanjkanja prostora za posamezne obrtne delavnice, predvsem v mestih, sprejeli morda odlok (podobno kot so ga v občini Ljubljana-center), kjer je določeno, da se v mestih ne smejo graditi stanovanjski bloki, ne da bi imeli v pritličju predviden prostor za razne obrtne uslužnostne delavnice. Tajništvo za delo naj bi v sodelovanju z obrtno zbornico sestavilo konkreten predlog za vzgojo kadrov v obrti, medtem ko bi bilo treba tudi nagra-

jevanju v obrtništvu posvetiti več pozornosti. Tudi industrijska podjetja, ki imajo v svojem sestavu vrsto remontnih ter obrtnih delavnic, naj bi jih izločila iz okvira podjetja in pomagala ustanavljati obrtne obrate v komunah.

To je le nekaj sklepov omenjenega sestanka. Toda če bodo vsi pristojni organi začeli te sklepe sistematično uveljavljati, hkrati pa će upoštevamo še perspektivni razvoj obrtništva, h kateremu bodo v kratkem pristopili, lahko kmalu pričakujemo večji razmah te gospodarske panože na Gorenjskem.

L. A.

Dekleta - lep poklic vas vabi

Višja Šola za medicinske sestre na Vojni medicinski akademiji v Beogradu in Višja Šola za medicinske sestre v okrožni vojni bolnišnici v Zagrebu sta razpisali konkurs za sprejem novih gojen. Pouk na obeh zavodih traja 3 leta in je brezplačen, kar velja tudi za ostalo oskrbo. Po končanem šolanju opravljajo gojenke dolžnosti medicinskih sester v vojaških bolnišnicah v JLA.

Natečaja za sprejem v te šole se lahko udeležijo dekleta, državljanke FLRJ, ki so zdrave in sposobne opravljati vojaško službo in niso bile v zadnjih dveh letih sodno kaznovane, da imajo državljanske pravice in da so samske in brez otrok. Razen tega kanclitutne ne smejo biti starejše od 22 let in morajo imeti 8 razredov gimnazije z zelošnim izpitom.

Med šolanjem prejemajo gojenke tudi denarno podporo, in sicer v prvem letniku 800 dinarjev, v drugem 1100 dinarjev in v tretjem letniku 1400 dinarjev. Razen tega prejemajo tudi vsak mesec 1000 dinarjev, kar je namenjen kritju izrednih stroškov med šolanjem. — Letni oddih gojenk traja 30 dni in semestralni oddih 10 dni.

Po končanem šolanju morajo kandidatkinje ostati v aktivni službi v JLA najmanj trikrat toliko, kolikor je trajalo šolanje. Letos imajo prednost za sprejem v te šole predvsem partizanske sirote in otroci žrtev fašističnega terorja. Prošnjo za sprejem je izpolniti na posebnem obrazcu, katerega je moč dobiti pri vojnem referentu na Okrajnem ljudskem odboru ali na Vojnem odseku Kranj. Prošnje je treba predložiti Vojnemu odseku Kranj do 20. avgusta 1957.

Major Dušan Vuković

RAZBREMENIMO ŽENE GOSPODINJSKEGA DELA

V torek, 25. t. m. je bila v Kranju konferenca Zveze ženskih društev okraja Kranj, na kateri so razpravljali o zaščiti matere in otroka na Gorenjskem. Navzoči so bili tudi gostje, med njimi sekretarka Republikega odbora Dolfka Boštančičeva, zastopnica Centralnega higienskega zavoda Cita Boletova in zastopnik Okrajnega odbora SZDL Kranj Tone Hafner.

Iz poročila, ki ga je podala predsednica okrajne Zveze ženskih društev Marija Strajnerjeva, povzemamo nekaj misli:

Hiter gospodarski in družbeni razvoj v naši državi zahteva, da je zaposlenih čim več žena, saj je le materialno neodvisna žena lahko enakopravna moža. Pri zaposlovanju pa podjetja ne smejo zamjenavati enakopravnosti z enako telesno zmogljivostjo, kot jo ima mož. Da se bo žena lahko udejstvovala tudi v družbenem življenju, jo moramo razbremeni težkih gospodinjskih del in jo pravilno začeti na delovnem mestu. Dolžnost podjetij je, da ustanavljajo lastne menze, ki bodo nudile delavkam kvalitetno hrano, potrebno pa bo ustanoviti še več šolskih kuhinj, kjer se bodo hrani otroci, in pa predolskih ustanov. Tudi uslužnostnih obratov je za sedaj že premalo.

Okrajna Zveza ženskih društev je pri urejanju teh zadev ves čas sodelovala. Tudi za zdravstveno zaščito žene, za ukinitev nočnega dela v podjetjih, za strokovno usposobljenost in zdravstveno prosvetljevanje žena se je vsekozi zavzemala. V zadnjem obdobju ni bilo zabeleženih nobenih grobih krštev zaščitnih ukrepov v podjetjih.

Za sedaj je na Gorenjskem še vse premalo osamosvojenih obrtnih ambulant. Te ustanove skušajo posvetiti posebno pozornost preventivi. Lepo primere uvajanja preventivne zdravstvene službe imamo v »Iskri«,

»Tiskanini«, »Inteksu« in še nekaterih drugih podjetjih. Dokajno mero skrbi za zaposleno ženo nam dokazuje tudi ustanavljanje ženskih higienskih kotičkov v nekaterih večjih tovarnah.

Za razbremehitev in za zdravje delovne žene so velikega pomena obratne menze, ki bi med delovnim časom lahko nudile delavcem obrok toplo hrano. Obratnih menz še nimajo povsod, pač pa bifeje. Sindikalna organizacija tovarne »Iskra« se že meni o tem, da bi njenih menz v polnem odmoru servirala toplo hrano.

Na Gorenjskem je še vedno precej zdravstveno ogroženih otrok, ki jih vsako leto poskušamo na letovanje. Lani je letovalo ob morju in v Bohinjski Srednji vasi 582 otrok, razen tega pa jih je taborilo v Fažani 1251. Zveza ženskih društev predlaže, naj bi v letosnjem letu pripravili še več taborov z zadovoljivo oskrbo in ustreznim pedagoškim ter medicinskim osebjem. V takih letovalnih centrih naj bi bil po možnosti tudi stalni zdravnik.

Za zdravstveni nadzor nad materami in otroki bo potrebno še marsikaj ukreniti. V kranjskem okraju je 8 ustanov za zaščito žene, za zaščito otroka pa 33. Skrb za zdravstveno varstvo šolske mladine ima 6 šolskih ambulant in 19 šolskih zdravstvenih ambulant. Zaščitna dejavnost je še nesozarmerno urejena, posledice tega pa se kažejo v zdravstvenem stanju.

GIAVS GORENJSKE

V DELAVSKEM SVETU TOVARNE »SAVA«
JE 28% MLADINCEV

Sest let delavskega samoupravljanja je v Tovarni gumijevih izdelkov »Sava« Kranj rodilo dobre sadove. Precej najboljših članov kolektiva se je seznanilo z osnovnimi načeli upravljanja, 26% mladincov v novem delavskem svetu pa kaže, da se v »Savi« tudi mladina dobro uveljavlja. Premijski pravilnik je novi delavski svet letos temeljito pretresel in izpopolnil. Posebno pozornost posvečajo zdaj prihranku materiala. Po novem pravilniku se prizna premija za prihranek vsakemu članu kolektiva.

Na pobudo sindikalne podružnice je bila letos v tovarni ustanovljena tudi okrepčevalnica, v kateri dobijo delavci v pavzi topel obrok hrane. Določenja je bila tudi udeležba za gradnjo stanovanjskih hiš v tem letu. Za oddih članov kolektiva je podjetje kupilo ob morju zemljišče, kjer bodo delavci že v tem letu lahko taborili. Do prihodnjega poletja pa bodo tam postavili svoj dom. Na okrevanje v počitniške domove bodo letos poslati 30 delavcev.

ZENE Z OTROKI NE BODO VEČ DELALE PONOČI

V tovarnah, kjer delajo žene v nočnih izmenah, je bilo ugotovljenih precej več obolenj, kot pa v tistih podjetjih, kjer delajo samo podnevi. Obolenja je pripisovati razen tega še težkim pogojem zaradi oddaljenosti od delovnega mesta, deloma pa tudi težkim socialnim razmeram v nekaterih družinah. Tovarna »Inteks« ima povprečno 5% bolnikov v stavlu, »Tiskanina« 8%, »Platenina« 7,54%, »Iskra« pa le 4%. V odstotku obolenih so vstete tudi žene, ki ostanejo doma zaradi nege otroka. Na Gorenjskem je ukinila nočno delo škofješko predilnico, v ostalih podjetjih pa se letovajo tega postopoma. V »Inteksu« za sedaj premeščajo žene z otroki na tista delovna mesta, kjer ne delajo ponoči. V zadnjem času premeščajo žene-matre na tak način tudi v »Tiskanini«. S temi ukrepi bodo prav gotovo zmanjšali število obolenj.

KOLEKTIV »TRANSTURISTA« PREDLOŽIL UREDBO O DELITVI DOHODKA

Po sporovlju predsednika delavskega sveta v škofješkem prevozniškem podjetju »Transturist« Pavla Podobnika, so v tem podjetju že začeli proučevati novo uredbo o delitvi dohodka. Najprej je o njej razpravljal upravni odbor, potem delavski svet, sindikalna organizacija pa je prevzela nalogo, da uredbo seznami kolektiv.

Po rezultatih iz letosnjih prvih 4 mesecov bi bilo podjetje po novi uredbi glede formiranja lastnih skladov, na slabšem kot prejšnja leta, ker mora letos plačevati sorazmerno velik znesek na račun proračunskega prispevka, pa tudi socialno zavarovanje predstavlja ob 25% stopnji na dohodek znatno večje breme kot je bil lani ob višji stopnji le na plači.

Ko se je delavski svet na praktičnem primeru prepričal, da vsak prihranjen dinar v materialnih stroških predstavlja plača s prispevki, se je lotil več pomembnejših sklepov za varovanje pri materialnih stroških. Razen tega bo že s 1. julijem t. l. uvedel dve novi avtobusni zvezki za prevoz delavcev na delo in iz dela. Tistim šoferjem v tovornem prometu, katerim so se doslej dolgočale po delovnem času, bodo s prihodnjim mesecem po predlogu upravnega odbora plačevati po normi. Ker pa je plača manjša kot znaša dnevničica za 1 delovni dan, bi bilo potrebno tudi dnevničico določiti kot plača s kolikinskim pokazateljem t. j. s prevoženim t/km. Drugače pa so šoferji še vedno bolj zahtevani za dnevnicne kot za samo plačo. Ako bi komisija za plače uvidela prednosti plačevanja še dnevnic v nekakih t/km, bi se vsekakor storilnost šoferjev še znatno povečala.

»Nedvomno pa je res, da je nova uredba razgibala člane delovnega kolektiva in jih zahtevala za doseg do vsega dohodka kot lani. Pomembnejšost pa je v tem, da je minila že polovica leta, pa zaradi pomanjkanja navodil še vedno ne moremo sestaviti realnejši dokaz doseganjih prizadovanj ter na teh rezultatih sestaviti plan za II. polletje,« nam je napisal tov. Podobnik na koncu svojega sporocila.

CESTO S KOKRICE DO LETENC SO ASFALTIRALI

Okrajna Uprava za ceste je že v letu površinsko asfaltirala cesto III. reda z Mlake proti Golniku do letenškega gozda. Zaradi mehkega cestniča in zmrznenja je cesta preko zime precej razpokala in se usedila. Pred dnevi pa so asfaltirali še 2 km ceste, in to od cestnega križišča s Kokrico do Mlake, stari asfalt proti Letencam pa so še enkrat prevlekl z asfaltom. Cesta je dolga 3,5 km. V naslednjem mesecu imajo namen nadaljevati z dokončnimi deli na novo speljani cestni relaciji od letenškega gozda proti Golniku, ker je le-ta speljana po novem načrtu tako, da se bo cesta izognila vasi Gorice. Ta odcep ceste so pričeli graditi že pred tremi leti, toda zaradi ukinitev investicij so prenehali z nadaljnjo gradnjo. Ko bo cesta dokončno urejena, bo mnogo lepše speljana v kraju za Golnik, poleg tega pa bo vsa cesta bolj ravna in asfaltirana, kar bo nedvomno za tamkajšnje prebivalstvo, zlasti pa za goliško bolnišnico, ki ima precejšen vsakodnevni promet, nedvomno velike koriste.

V teh dneh pa so končali z asfaltiranjem ceste skozi vas Naklo. Asfaltirali so 1 km cestniča in to površinsko s katranom, ko bo ugodno vreme, pa bodo cesto prevlekl z vročo bitumensko maso. V kratkem ima okrajna Uprava za ceste namen asfaltirati še cesto, ki vodi skozi Šenčur in Cerkle. V naslednji etapi pa še iz Hrastja do Prebačevega, kolikor pa bodo dopuščala finančna sredstva, oziroma ne bo izčrpan kredit za cesto, pa bo bodo asfaltirali do Trbo. Asfaltiranje teh cest skozi vasi je nedvomno velikega pomena predvsem za prebivalce teh vasi, ker morajo zaradi vedno naraščajočega prometa živeti ob cestnem prahu. Cr.

Gorenjski obveščevalec

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 9, telefon 218, naročilo za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Pravilnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: preklic 20 din, izgubljeno 10 din, ostalo 12 din od besede. Naročniki imajo 20 % popusta.

TELEF. STEV. OGLASNEGA IN NAROCNIŠKEGA ODDELKA JE: Kranj 190.

200 kom. lat (rimelnov) prodam ali zamenjam za žično mrežo za ograjo. Naslov v oglašnem oddelku.

Predam staro hišno ostrešje, malo rabljen štedilnik s ploščicami, nekaj strelne opeke — brovca v 2 njivi. — Likozar Pavel, Visoko pri Senčurju.

Prodam avtogramme 20 krat 650 in 20 krat 700. Poizve se Zg. Brnik 26.

Smrekove deske suhe prodam. Naklo 4.

Poceni prodam hladilnik BAD primeren za mlekarne, gostilne in mesnice. Notranja prostornina 42 krat 46 krat 74. Naslov v oglašnem oddelku. W.

Prodam motor znakme »Puch« 200 ccm v odličnem stanju. — Toni, Mavčiče 63, Smlednik.

2 prostora, ob glavnih cesti Kranj-Bled, primerna tudi za večjo obrt dan v najem. Naslov v oglašnem oddelku.

Sprejememo več natakarjev za Gorenjski sejem. — »Delikates«, Kranj.

Sprejememo skladnične delavce. Plača do 50 din na uro. — Prednost imajo oni, ki lahko dobijo stanovanje v Ljubljani. — »Metalka«, Ljubljana, Parmova 33.

Obveščamo vse intereseante za vpis v Industrijsko čevljarsko šolo v Kranju, da v šolskem letu 1957-58 ne bomo sprejemali učencev, kar je bilo preje objavljeno.

Od Cerkelj do Kranja sem izgubil logaritmično računalno (celuloidno v usnjenu etui) dolžine 14 cm. Najditev naj ga

proti nagradi vrne na občino Cerkle ali v oglašni oddelku.

Kuharica z ustrezeno kvalifikacijo dobi s 1. avgustom t. l. službo v okrevališču. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodam novo hišo z 1000 m² zemlje v bližnji okolici Kranja. Naslov v oglašnem oddelku.

ki bo v nedeljo ob 9. uri dopoldan v društvenih prostorih na Stadionu v Stražišču.

V soboto, dne 29. junija ob 16. uri bo v Naklem medzadružno tekmovanje koscev in grabljev. Prireja aktiv mladih zadružnikov Naklo. Po tekmovanju bo veselica. — Aktiv mladih zadružnikov Naklo.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega draugega

PETRA LUKANCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti v mu poklonili vence.

Posebno zahvalo smo dolžni gasilcem, čebeljarjem, prečastiti duhovščini, invalidom in organizaciji Zvezne borcev.

Družina Lukančeva

ZAHVALA

Vsem, ki ste ob težki izgubi našega ljubega moža, očeta, dedka, brata, strica

CIRILA TOMAZINA

sočustvovali z nami, poklonili toliko vencev ter ga tako številno spremili k zadnjemu počitku, naša iskrena hvala.

Posebno zahvalo smo dolžni zdravniku dr. Novaku, ki je tako požrtvovalno skrbel za njega v njegovi težki bolezni in č. g. župniku za lajšanje trpljenja. Najlepša zahvala domaćim in sosednim gasilcem, ki so ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Zahvala gre tudi varušu Legatu in tov. Tiringarju za tako lepa poslovilna govorja. Vsem, ki ste na kakršen koli način počastili njegov spomin še enkrat naša zahvala.

Naklo, Tržič 21. jun. 1957
Zaljuboči: družini Tomazin in družini Križnar

OBJAVE

S. D. »Mladost« v Kranju — Stražišče vabi vse ljubitelje kolesarskega športa na ustanovni občni zbor kolesarskega kluba.

Najboljše

- PLUGE
- OKOPALNIKE
- BRANE in
- PLUŽNE DELE

proizvaja

TOVARNA VERIG

v Lescah pri Bledu

Naročajte jih pri svojih zadrugah

„ELEKTRARNA SAVA“ - KRAJN

Stara cesta 5

SPREJME V SLUŽBO

VEC KVALIFICIRANIH STROJNIKOV, za katere je potrebna kvalifikacija iz strojno-klučavnicharske stroke.

Nastop službe takoj.

Plača po tarifnem pravilniku.

Interesenti morajo biti vojaščine prosti.

Prošnje z življenjepisom je poslati na upravo podjetja po možnosti takoj.

•SORA• SKOFJA LOKA, od 28. do 30. junija, ital. barvni film »SKAMPOLO«.

•RADIO• JESENICE, 28. junija, nemški barvni film »KAMENITO SRCE«, ob 18. in 20. uri.

•PLAVZ• JESENICE, 28. junija, amer. barvni film »DVORISNO OKNO«, ob 18. in 20. uri; 29. in 30. junija, nemški barvni film »KAMENITO SRCE«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopoldan matineja mladinskega filma.

•ZIROVNICA•, 29. in 30. junija, franc. barvni film »AVANTURE SEVILJSKEGA BRIVCA«.

•DOVJE MOJSTRANA•, 29. in 30. junija, ameriški barvni film »DVORISNO OKNO«.

TRŽNI PREGLED

V KRAJNU

Povrnina se je na trgu zadnje dni že precej pocenila. Graha, ki ga imajo zelenjavne trgovine, še ni naprodaj. Solate ledene po je dovolj po 20 din kg. Tudi izbira koleračic je bila precejšnja. Prodajali so jih po različnih cenah, od 8 dinarjev naprej. Jajca so še vedno po 16 dinarjev kom., surove maslo pa po 400 din kg. Gob je bilo v ponedeljek zelo male, borovnic pa spet nič. Tokrat so prodali celo nekaj sadik paprik, čeprav je zanje že pozno. Tudi cvetja je bilo veliko naprodaj.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V KRAJNU

Rodile so: Ivana Lukančič, gospodinja — dečka; Marija Demšar, gospodinja — dečka; Amalija Rant, gospodinja — dečka; Ivana Kržišnik, tov. delavka — deklico; Pavla Belovič, tov. delavka — deklico; Mihaela Herlec, uslužbenka — deklico; Olga Rant, tov. delavka — dečka; Cilka Benedik, učiteljica — deklico; Alojzija Stanonik, tov. delavka — deklico.

Poročili so se: Franc Markuta, delavec in Antonija Draksler, delavka; Franc Tominec, izolač in Angela Vetrnik, šivilka.

NA JESENICAH

Rodile so: Melanija Prinčič, gospodinja — dečka; Terezija Andrič, uslužbenka — dečka; Sibinka Stojanovič, gospodinja — deklico; Pavla Albreht, delavka — dečka; Marija Lavrič, gospodinja — dečka; Marija Belovič, tov. delavka — deklico; Mihaela Herlec, uslužbenka — deklico; Marija Svetina, trg. pomočnica — deklico; Viktorija Bevk, gospodinja — deklico; Mira Pavlovič, uslužbenka — deklico; Ivana Lichteneker, gospodinja — deklico; Vika Kržič, gospodinja — deklico; Rozalija Purger, gospodinja — dečka; Jožeta Vogničič, gosp. pomočnica — dečka; Irena Ropret, gospodinja — deklico; Pavla Torkar, gospodinja — dečka; Štefka Legat, prodajalka — deklico; Pavlina Grilc, gospodinja — deklico.

Poročili so se: Janez Suen, elektromonter in Ana Medišev, otroška negovalka; Janez Laharnar, absolvent geografije in Silvestra — Justina Slivnik, uslužbenka; Milan Hribar, mechanik in Antonija Slivnik, lavec in Milena Čuden, servirka; Marijan Čestarić, delavec in Frančka Jarm, delavka.

Umrli so: Ivan dr. Kobentar, območni veterinar; Bogomira Aichholzer, osebna upokojenka; Vinko Miklavčič, osebni upokojenec.

Rodile so: Ivanka Uršič, gospodinja — deklico; Vida Ravnik, gospodinja — deklico; Katarina Macuh, gospodinja — dečka; Pavla Jalen, gospodinja — deklico; Ana Kovačič, snažilka — dečka; Olga Kragelj, delavka — dečka; Marija Kopavnik, gospodinska pomočnica — dečka; Zofija Ortar, delavka — dečka; Fanika Pagon, učiteljica — dečka; Marija Drole, gospodinja — dečka; Andrej Radošček, gospodinja — dečka; Jožeta Klobučar, delavka — dečka; Marija Novogradec, delavka — deklico; Danica Brezigar, gospodinja — deklico; Janja Langus, uslužbenka — deklico; Angela Bremec, gospodinja — dečka; Stefka Justin, gospodinja — dečka; Jožica Jerovšek, gospodinja — dečka; Berta Vister, gospodinja — deklico; Marija Beguš, gospodinja — dečka.

Poročili so se: Vincencij Vo-

SSS S SODIŠČA

Ivan Boštar obsojen

na dosmrtni strogi zapor in na trajno omejitev državljanških pravic
Marija Boštar oproščena

Po ponovni dvodnevni obravnavi so številni poslušalci v potrošni dvorani okrožnega sodišča v Ljubljani dne 24. junija t. l. dočakali odločitev petčlanskega senata, ki je razpravljal o primernu gnosnega umora Katarine Simšič iz Senčurja. Obdolženi Ivan Boštar se je do kraja zaigrino opeljal krvde, njegov zagovornik je pa, kakor smo že poročali, na prejšnji obravnavi zahteval še psihiatrisko preiskavo in mnenje o tem, če je bil Boštar morda ob času storjenega dejanja v stanju patološkega opoja, ki bi lahko bistveno vplival na obdolženčeve prištevitost in odgovornost. Izvedena psihiatra dr. Milčinski in dr. Vontična sta sodišču pojasnila, da so napravili v bolnišnici za duševne bolezni z obdolžencem preizkus, ki je pokazal, da večje količine alkohola res ne prenaša dobro in da ga tako količina nenavadno močno omamila ter mu jemlje tudi moč spomina. Izvedeni dokazi so pa govorili za to, da obdolženec tistega včera ni spil kakšne izdatnejše mere alkoholnih pijač ter da je bilo njegovo ponapanje ob odhodu proti Senčurju še povsem prisebno. Ob višji stopnji opotosti bi pa tudi ne bil več sposoben za plezanje po lestvi na strehu in za razkrivanje opeke na hiši Simšičeve. Prav tako pa tudi po povratku domov ni kazal nobenih posebnih znakov vinjenosti. Ker je obravnavna zbrala dovoljne in dosti prepravičevalne dokaze za njegovo storilstvo ter je obdolženca kot storilca z vso gotovostjo prepo-

J. F.

ISCEMO HONORARNEGA UPRAVNIKA za Begunje na Gorenjskem, ki bi obenem vodil skupine pri obisku grobov in ogledu bivše nemške mučilnice. Zaželeno je znanje tujega jezika — nemškega ali drugega.

Honorar po dogovoru. Informacije daje Okrajni odbor ZB NOV Kranj.

OBVESTILO

Obveščamo vse bivše borce NOB, aktiviste, internirance, sploh vse sodelavce NOB od 1941—1945, da je ustanovljen POKRAJINSKI MUZEJ ZA GORENJSKO v Kranju — kjer že deluje oddelek NOB. Tem potom prosimo vse navedene, da oddajajo ves zgodovinski material temu muzeju in to proti odplačilu ali pa proti reverzu. Material, bomo prefotografirali in originale vrnili, razen če jih poklonijo. Zbiramo vse originalne dokumente iz časa NOB in to: fotografije, brošure, radio poročila, pisma internirancev, pisma iz begunjskih zaporov, propagando okupatorja ali be-ga, časopise, mučilna orodja, nemško opremo, oblike, trofejno orožje bivših partizanov, risalne in druge pripomočke iz tehnik, itd. Za informacije se obračajte na naslov: Pokrajinski muzej za Gorenjsko v Kranju, Maistrov trg 5.

lontar, elektrikar in Marija Gabriel, uslužbenka; Ibrahim Crnovič, delavec in Besima Bešić, gospodinja; Anton Kralič, delavec in Julijana Golob, delavka; Anton Pogačnik, industri. tehnik in Zoroslava Mali, delovodja v laboratoriju.

Umrli so: Janez Grilc, kmet; Franc Burnik, osebni upokojenec; Filip Jakob Orožim, osebni upokojenec; Marija Aleš, roj. Pintar, gospodinja; Franc Klinar, osebni upokojenec.

V TRŽIČU

Rojeni: Alojzija Grašč. Poročili so: Jožef Pogačar, električar in Ljudmila Klobučar, delavka.

Umrli so: Neža Nagode, upokojenka; Marija Kavar, roj. Rogelj, oskrbovanka.

NE POZABITE:

NAROČNIKI

GLASA

GORENJSKE

SO VISOKO

ZAVAROVANI

PROTI NEZGODI!

Jesenško gledališče pred zaključkom sezone

Iskal sem ga v gledališču, pa so mi povedali, da je v Zelenarni na Šintu. Popoldne sem ga le našel v gledališki dvorani za kupom papirja na pisalni mizi. »Precej se nabere teh reči, čeprav smo samo takozvano polpolklicno, oziroma po novem amatersko gledališče,« je dejal in me povabil, naj sedem. Nekaj običajnih besed in že sem mu zastavil prvo vprašanje:

»Kako je uspela minula sezona?«

»Minevača sezona,« me je popravil, »ker se gostujemo in ne morem reči, kdaj bomo spustili zaveso za konec sezone. Govoriti o uspešnosti pa ni lahko, zlasti v gledališču in še posebej v amaterskem, kjer je dobršen del uspeha odvisen od dobre volje, zavzetosti in požrtvovalnosti posameznika. Uprizorili smo 9 premier. Vse kaže, da se bomo s številom predstav močno približali številki 100 in dosegli povprečje 220 do 230 obiskovalcev na predstavo. Kvaliteta predstav je na nivoju, kulturskega naše gledališča pač zmore, z razumljivo krivuljo — gor in dol. Od treh domačih del je pri publiki najbolj uspela ljudska igra J. Tonžiča »Lepa Vida«, lepo sta bili sprejeti tudi obe klasični deli Molierove »Scapinove zvijaze« in Lessingova »Emilia Galotti«, od modernih del pa je najbolj ugajala francoška komedija »Otroci prihajajo«. Zaradi pičih finančnih sredstev smo morali izbirati komornejši repertoar in se odreči zahtevnijim spektaklom, kar je seveda vplivalo na obisk.«

Urež finančnih težav seveda ni šlo, toda počasi se človek nauči mašiti vrzeli med predlaganim in sprejetim proračunom ter pametno peljati drugo dolovico sezone, čeprav ne veš, kakšna in kolikšna sredstva bodo odobrena. Moram pa posebno poudariti izredno skrb za naše gledališče družbenih organizacij, predvsem pa Občinskega ljudskega odbora Jesenice, saj tam pač dajo vse, kar je v danih pogojih možno dati.«

»Kako pa je z gledališkim kolektivom?«

»Razen minimalnega tehničnega osebja, uprave in poklicnega, redno nastavljenega režiserja, so vsi igralci, režiserji in pomočno umetniško osebje honorirani od nastopa, v kolikor lahko minimalno odškodnino za žrtvovanje imenujemo honorar. Požrtvovalnost teh ljudi se vse premalo ceni in upošteva. Sestav igralskoga kadra pričazno ustreza našim potrebam, priliv mlajših moči pa smo omogočili z razpisano avdicijo, sicer ne v zaželeni, vendar uspešni meri. V takih pogojih je seveda izenačenost ansambla problem zase, zlasti še, ker nekaj igralcev in igralk s svojim talentom in rutino že presegne amaterski nivo. Prav tem delu ansambla, ki je glavni nosilec vsega repertoarja, pa nam v bodoči sezoni grozi nevarnost, da jih nekaj odide tudi v poklicno gledališča, ker ne bo brez posledic za naše gledališče. To je pač nujen razvoj in nazadnje celo priznanje našemu gledališču.«

»Kako, da je vaše gledališče šele letos prišlo na zamisel pogostejših gostovanj po drugih odrigh?«

»Zamisel je stara, le sredstev ni bilo, da bi zamisel realizirali. No, sredstev tudi letos ni, oziroma še ni, vendar so objubljena. Doslej smo gostovali v Kranju, Novi Gorici, Kamniku in Tržiču; zdaj pa smo se lotili terena, ki je nekoč že dajal močan doliv publice našemu gledališču, pa je zaradi predrage vožnje, živahnje prosvetne dejavnosti in tudi zaradi pridobitve kina že pred leti usahnil. No, zdaj pač mi prihajamo k njim in povsod smo toplo in z navdušenjem sprejeti, pa naj bo na Hrušici, Javorniku, Dovjem in v Kranjski gori, ali pa v Breznici, Radovljici, Begunjah, Lescah in Gorjah. Izdatke gostovanj sicer skušamo kriti z inkasom, kar se pa zmerom ne posreči prav zaradi visokih prevoznih stroškov. Boditi kakorkoli že, letošnje izkušnje nam jasno kažejo, kakšne so v tem pogledu naše naloge v prihodnjih sezoni in kje je najti ne samo hvalično, temveč tudi številno publiko. Upajmo, da se bodo obljube o sredstvih za ta namen vsaj v minimalni meri uresničile in s tem tudi naši načrti.«

»In kakšni so še ostali načrti za prihodnjo sezono?«

»Naštrot je obilo, vprašanje je le, kaj bomo znogli. Upajmo, da spremembe v ansamblu ne bodo prehudo vplivale na naše delo. Okvirni repertoar je Gledališki svet že sprejal in v primerjavi z letošnjim letom je nekoliko bolj ljudski v najpozitivnejšem smislu te besede. Ubran je tudi malce bolj na veselo struno, vendar ne za ceno umetniške vrednosti. Koncesijo publice predstavlja kvečjemu predviđena opereta, kar pa opravičuje dejstvo, da je bil prav letos v okviru gledališča ustanovljen simfonični orkester, ki bi se naj preizkusil tudi v tej zvezanski dejavnosti. Poseben poudarek repertoarju je na mladinskih delih,

RAZGOVOR Z UPRAVNIKOM STANETOM JAGODICEM

saj je tudi predvideno dvoje ali troje premier za mladino. S tem želimo ne samo pomladiti igralske vrste, temveč pridobiti čim več mlade publike. Upajmo, da nas bodo v teh stremljenjih podprtli tudi drugi in omogočili mladinski abonma, z abonmajem pa bomo nemara prvič poizkusili tudi pri ostali publiki. Upam, da bosta občinski sindikalni svet in sindikalni odbor Zelenarne to naše prizadevanje podprt. V načrtu je seveda tudi nadaljnje počabiljanje stikov z drugimi odrši, zlasti v obliku izmenjave gostovanj in rednejših obiskov poklicnih gledališč, v prvih vrstih Prešernovega gledališča v Kranju.«

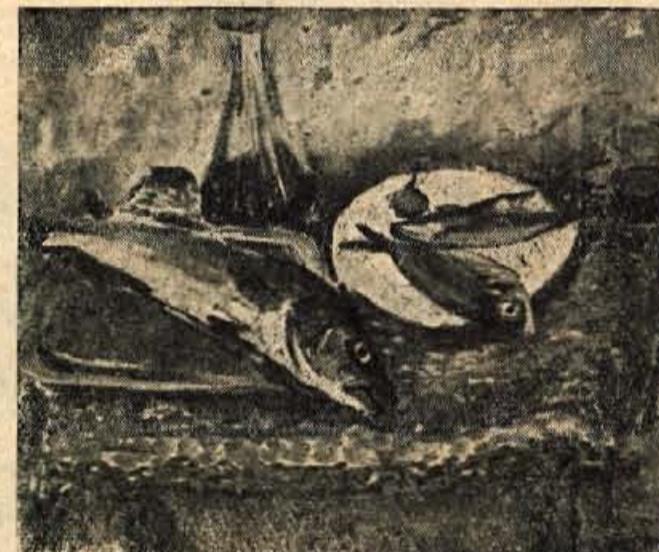
»In za konec: kaj menite o perspektivah jesenškega gledališča?«

»Dejal bi, da so dobre. Po novem zakonu o gledališčih smo prišli do naziva, ki je pravilen — smo amaterji. Bogata gledališka tradicija, davanjšči uspeh sezon, pridobijena publika in kulturne potrebe delavskega centra so garanti za nadaljnji obstoj MG Jesenice, seveda ob upoštevanju ustrezne subvencije. Vse druge rešitve so našilne in nepravilne. Prelimenovanje v dramsko družino »Svoboda« je dejanska degradacija, ki ima za posledico tudi konec subvencije in s tem tudi konec dosedanjega dela in uspehov. Jesenice so ne sarno industrijsko, temveč tudi zemljepisno, politično in s tem tudi kulturno središče zgornje Gorenjske, ki je precej daleč od slovenske kulturne metropole, zato imajo pravico do svoje stalne, čeprav samo amaterske gledališke ustanove. Zaenkrat pogojev za poklicno gledališče na Jesenicah (razen hiše). Vsa skrb naj tre-

nutno velja splošnemu in kvalitativnemu razvoju amaterskega gledališča. Zdravo in plodno amaterstvo pa je dobršen del naše slovenske gledališke kulture.«

S tem je bil najin razgovor končan, merski zanimivega, kar pa je še sledilo v prostem razgovoru, pa presega okvir tega članka. Upravniku MG tvor. Jagodicu sem se prav lepo zahvalil za prijeten razgovor in mu od vsega srca želel, kakor vsemu jesenškemu gledališkemu kolektivu, uspešen zaključek letosnje in dober start na začetku bodoče sezone. —ae-

Z RAZSTAVE V MESTNEM MUZEJU V KRANJU

NIKOLAJ OMERSA: TIHOŽITJE Z RIBAMI

Za boljše delo naših DRAMSKIH DRUŽIN

Pred nedavnim so se zbrali na prvi seji člani novoosnovanega dramskega sveta pri Svetu Svobod in prosvetnih društvih jesenške občine. Predsednik sveta je tov. Janez Svoljšak, medtem ko so ostali člani odrški praktiki dramskih družin in Mestnega gledališča Jesenice. Na svoji prvi seji je dramski svet dal pobudo za osnivanje skupnega kataloga vseh dramskih del, ki jih posedujejo posamezni odrši in MG Jesenice. Katalog naj bi obsegal tudi podatke o zahtevnosti vlog, scene in kostumacije ter v skopih stavkih podajal glavino vsebine odrških tekstov. Služil naj bi v orientaciji vsem dramskim družinam in režiserjem ter se po potrebi vsako leto dopolnjeval. Dramski svet je tudi sprejel sklep, da bo gostovanje dramskih družin načelno odobraval svet, ki bo

biti vpogled v delo dramskih družin. Ob koncu je dramski svet tudi razpravljal o pomoči MG Jesenice dramskim družinam. Kot prvi korak v tej smeri bo MG Jesenice jeseni organiziralo maskerski tečaj in enočerne seminarje za režiserje.

Zastavljeno delo dramskega

svetova v jesenški občini je vsekakor pozitivno in koristno, želite bi le bilo, da ostane tako tudi v bodoči. Tako načrtino delo bo nedvomno bogato obrodilo. —J-

Razstava v Kamniku

S pozdravnim govorom predsednice DKPD Solidarnost je bila v nedeljo v Kamniku odprta razstava grafike in male plastike slovenskih likovnih umetnikov. Razstavljeni dela je ob

otvoriti tolmacil prof. kamniške gimnazije Aladin Lane. Razstava je v dvorani nad kavarno zelo okusno urejena in bo odprta do 2. julija.

Z.

Z RAZSTAVE V MESTNEM MUZEJU V KRANJU

NIKOLAJ OMERSA: PIRAN II

film, ki jih gledamo

ZALOSTNI SPORED

Ihko imenujemo repertoar kranjskih kinematografov v zadnjem času. Ne vemo, če je podjetje sploh mogoče izbirati filme, ki jih bodo predvajala, po nekih repertoarnih načelih — drži pa, da že dolgo nismo videli dobrega filma.

»VERA CRUZ«

je reprezentančen primer pustovskega filma: v njem je spremno uporabljeno vse, kar lahko publiko razburi in jo dveri drži v napetosti. O umetniški vrednosti filma seveda ne more biti govora, v svojem žanru pa je kar dober, tudi pa zaslugi glavnih igralec Garyja Coopra in Burtona Lancastra.

»POSLEDNJI KOMANČ«

— prav tako ameriški in v barvah, je povprečen kavbojski film. Niegova edina posebnost je v tem, da v njem pobijejo več Indijancev kot v vseh kavbojskih filmih, ki smo jih v zadnjem času videli, skupaj.

»PESEM MLADOSTI«

Tu nas je kinematografsko podjetje prav narahlo potegnilo za nos: film so naznali kot premiero, čeprav smo ga v Kranju videli že enkrat pred letom dni. Sicer pa gre za osladno italijansko storijo, brez prave cene in soli. mm

Srečanje z impresionizmom

Ker menim, da bodo ljubitelji likovne umetnosti radi prisluhnili razgovoru z akademskim slikarjem — impresionistom Nikolajem Omerso, ki te dni razstavlja svoja dela v Mestnem muzeju v Kranju, bom posredoval nekaj drobcev iz njinega razgovora.

»Kakšni nagibi so vas privedli do edločitve, da razstavljate v Kranju?«

»Za današnjo razstavo se imam zahvaliti predvsem Klubu likovnih delavcev Gorenjske. Toliko rajši pa sem se odzval vabilu, ker me vežo na Kranj mladostni spomini — tu sem namreč preživel dobrošen del svoje mladosti. Pa tudi pozneje sem se pogosto vračal v Kranj, saj imam tu precej znancev in sorodnikov. Seveda, če nočem biti kriščen, ne smem zatajiti mesta in slikovite okolice, ki sta mi pri srcu menda tudi zategadel, ker nudita slikarjevi paleti in čopiču neizčrpno zkladnico motivov.«

»Kje ste doslej razstavljali?«

»Svoja dela sem začel razstavljati leta 1937 kot član »Kluba neodvisnih slikarjev — umetnikov«. Poslej sem se vsako leto vse do vojne udeleževal razstav, ki sta jih prirejala Klub in Društvo slovenskih likovnih umetnikov. Pa tudi po vojni sem se udeležil nekaterih razstav doma in v inozemstvu. Leta 1937 sem razstavljal v Zagrebu, leta 1947 v Beogradu, Trstu, Moskvi, Leningradu, Varšavi in Pragi. Ce se hočem držati pravilnega zaporedja po letnicah, potem naj omenim razstavo »50 let jugoslovanskega slikarstva« leta 1963 v Ljubljani, naslednje leto sem razstavljal v Zagrebu in Beogradu in nato v grupi petnajstorcev v Ljubljani. Tej razstavi so sledile še razstave v Beogradu, Sarajevu, Cetinju in Skopju leta 1955. Seveda sem se medtem udeležil tudi drugih občasnih potujajočih razstav po Sloveniji.«

»Kje ste študirali?«

»Likovne študije sem v glavnem absoluiral na zagrebški umetniški akademiji, in sicer v slikarski šoli prof. Tartaglie. Tu sem bil do leta 1937, kasneje pa sem se izpopolnjeval na krajsih študijskih popotovanjih po Italiji in Franciji.«

»Kaj menite o lastnem izpovedno-izraznem stremljenju?«

»Moja izpovedno-izrazna stremljenja se zlasti nagibajo k nenehnemu iskanju barvnih vrednot, saj le-te nudijo ustvarjalcu neomejene izrazne možnosti. Sodbo — kakšne učinke dosegam z barvami, pa raje prepričam kritiki. Čeprav nerad, moram vendarje priznati, da je moje likovno ustvarjanje močno zavrla vojna in kasneje še vrsta objektivnih težav. Na moč se trudim, da bi zamujeno nadoknadal. Odgovor na vaše vprašanje pa ne bi bil popoln, če bi ne dodal, da so umetnikova stremljenja in razstav po Sloveniji.«

Na vaše vprašanje o vplivu vzornikov na moje ustvarjalnost, pa moram reči, da ste se dotaknili sila delikatnega vprašanja, kajti vzornike nam kritika kaj rada obeša na grlo, zlasti kadar se za temi očitki skrivajo slabci nameni. Naj omenim je to, da se morda ne bom nikoli ustavil v abstraktnem slikarstvu. Vsekakor pa nudi le-to večje izrazne možnosti, saj mi nikjer meja individualnemu izražanju hotenj in čustev, s katerimi umetnik presnavlja realizem v svoj predstavni svet.

Na vaše vprašanje o vplivu vzornikov na moje ustvarjalnost, pa moram reči, da ste se dotaknili sila delikatnega vprašanja, kajti vzornike nam kritika kaj rada obeša na grlo, zlasti kadar se za temi očitki skrivajo slabci nameni. Naj omenim je to, da se morda ne bom nikoli ustavil v abstraktnem slikarstvu. Vsekakor pa nudi le-to večje izrazne možnosti, saj mi nikjer meja individualnemu izražanju hotenj in čustev, s katerimi umetnik presnavlja realizem v svoj predstavni svet.

»Kakšni motivi so vam najljubši?«

»Na kratko povedano: vsi, ki učinkujejo name s svojo barvitostjo tako močno, da me pritegnejo. V zadnjem času je vzbudil mojo pozornost Piran s svojimi žarečimi, pestrimi barvami.«

»Kaj menite o modernih stremljenjih v slovenski likovni umetnosti?«

»Menim, da so stremljenja za novim izrazom v likovni umetnosti nujna, ker so le-ta tista sila, ki potiska razvoj naprej, skratka — so odmev dobe, v kateri živimo. Seveda je pa nujno, da naletimo takoj na vprašanje selekcije. Kar bo kvalitetnega in samoniklega, bo pozitivno ocenjeno in bo ostalo, medtem ko bo vse drugo zdrknilo v pozabo. Nova hotenja na likovnem poprišču so postavila v abecedo likovnega izražanja nekaj novih črk. Seveda pa je treba te črke postavljati v pravilnem zaporedju in na pravo mesto, da dobimo besedo, stavek in končno zapisek, ki ga bo ovrednotil atributi umetnosti. Končno pa tudi v literaturi ni vsak sestavek umetnosti.«

»In še zadnje vprašanje: kaj menite o likovni kritiki pri nas?«

»Zelo pereče vprašanje, kajti likovna kritika še vedno ni taka, kot bi si jo želeli ustvarjalci in obiskovalci likovnih razstav. Kritika najpogosteje, all trga ali pa hvali — nikdar pa ne poučuje. Pogosti pa so primeti, da so kritike pisane s prizvokom privzidnjene obvestnosti nekaterih samozvezcev, ki iz kakršnihkoli namenov nanizajo vrsto nestrokovnih mnenj v opolzko pisanje, ki ustvarjalca le žali.«

S. S.

PREDEN GREMO NA POČITNICE

Cas dopustov je tu, zato nekaj navodil gospodinjam pred odhodom na počitnice ne bo odveč. V stanovanju moramo v prvi vrsti izklipiti električni kuhanik, radio, likalnik in druge električne naprave. Posebne pozornosti naj bo deležna jedilna shramba. Jedilnike zadnjih dni sestavljamo tako, da bomo pojedli vse živila, ki se hitro pojavijo. Načetih živil, na primer marmelade, masti, gorce, kumarice itd., ne puščajmo nepokritih, da se nam ne naseli v njih mrčes, posebno pa muhe. Ce le moremo, umaknimo iz shrambe živila, ki jih rada napadata plesen in gniloba ali pa zavčno vreti oziroma gniti. To so predvsem sadne in zelenjavne konzerve. Prepričajmo se tudi, ali je ventilacija v zidu ali v oknu odprta, da nam živila ne zadahnejo.

ŠKODA DENARJA

Pri Matjaževih so imeli lepo posestvo. Za delo jih ni bilo veliko, najemati pa niso hoteli. Zato celo Tončku, ki je obiskoval komaj 3. razred osnovne šole, niso prizanašali pri delu. Fant je bil slaboten in zdravnik mu je pri pregledu na polikliniki napisal predlog za zdravstveno kolonijo.

Tonček je tistikrat veselo prišel iz šole in na pragu ves navdušen zaklical: »Na morje gremi! Toda že trenutek za tem je bil hudo razočaran, ker ga je oče osorno zavrnih: »Morje boš imel kar doma. To ni za kmečke otroke, to je za mestne zelence, ki imajo dovolj časa za poohajovanje. Tudi mi nismo nikamor hodili, zato nikan ne misli, da bom karkoli dal zaven. Že jutri povej v šoli, da ne moreš iti!«

In tako je Tonček ostal doma, četudi si je silno želel videti morje. Kadar je bil sam, je na tihem jokal. Rad bi že bil velik

in samostojen, saj bi potem prav gotovo lahko odšel kamorkoli blizu hotel.

Doma je moral delati vse, kar so mu ukazali. Tudi na 8 mesecev staro sestrico je pazil, kadar je niso vzel s seboj na polje. Deklica je bila bleda in drobena. Kako tudi ne? Hranili so jo zelo nerdeno in če je bilo veliko dela, se je mati tudi pol dneva ni spomnila. Prva skrb ji je bila polje, druga živina in še nato otrok.

Deklica je nekoga dne hudo zbolela. Poskušali so jo ozdraviti z najrazličnejšimi čaji, vendar ni nič pomagalo. Oče in mati sta iz dneva v dan odlašala, da bi poklicala zdravnika. Ko pa je deklica le hirala, ko ni prenesla več nobene hrane, so le poslali ponj. Bilo je prepozno. Otrok je čez nekaj dni umrl. Lahko bi rekli, da po krvidi staršev, ki so se bolj balli za denar kot za hčerkino zdravje.

Sele po tem dogodku so tudi

Sobne cvetlice nas bodo najbolj pogrešale. Poprosite sosede, da jih sprejmejo v svoje varstvo, sicer pa si pomagajte tako, da jih postavite v večjo posodo z vodo. Stojte naj na tankih letvah, položenih navzkriž po dnu.

Stanovanje pospravimo, kolikor se le da pred odhodom, da nas ne bosta pri povratku že ob vhodu vznejevali nered in misel na nujno potrebno čiščenje z veliko metlo, ko smo z mislimi še vedno na letovanju.

Da bodo ta čas molji neusmiljeno gospodarili nad obliko, ne pa puščajmo zunaj. Obesimo jo v omare in temeljito

poprašimo z DDT praškom ali s pantakanom. Tudi preproge poprašimo z njim, jih obložimo na notranji strani s svežim časopisnim papirjem, nato jih zvijmo in zavijmo tudi zunaj v čavah.

Hrana, ki jo jemljemo z seboj na pot, mora biti popolnoma sveža in čim bolj vsakdanja. Hitro počakljiva jedila so neprimerna. Ne pozabimo na sadje in na osvežjujoče pižafe. Za male otroke je termovka nepogrešljiva.

Jemljimo z seboj le najnujše. Gora kovčkov je že marsikom zagrenila počitnice. Računajte s tem, da noben garderobni ne sprejme nezaklenjenih kovčkov. Ko zbirate stvari za na pot, mislite na to, da greste na oddih in ne na razstavo. Za otroke pa le vzemite nekoliko več, da ne boste vsak dan prali in iskali likalnik na posodo ali pa oboje draga plačevali.

RECEPTI

JEDILNIK

Zeljate krpice

Sarkelj

Zeljate krpice: 30 dkg moke, 2 jajci, glava zelja, 8 dkg slanine, čebula, sol, poper, paprika.

Iz moke, jajci, soli ter potrebne količine vode napravi rezancno testo, iz testa napravi krpice in jih skuhaj v slani vodi. Posebej zreži slanino, čebulo in zelje, ter duši do mehkega. Ko je zelje mehko, dodaj kuhane testenine in postavi za 20 minut v pečico.

Sarkelj: 2 dkg kvasa, 5 dkg moke, 6 dkg masla, 6 dkg sladkorja, 2 rumenjaka, sol, $\frac{1}{4}$ l mlačnega mleka, 1 vanilji, žlico rumja, 5 dkg rezin.

Kvas zdrobi v skodelici mlačnega mleka, primesaj žlico sladkorja in moke ter pusti da vzhaja. Nato zmesaj z moko, sladkorjem, maslom, jajci, mlekom in ostalimi dodatki in nazadnje dodaj še rezine. Napolni model in pusti vzhajni na toplem prostoru. Feci $\frac{1}{4}$ ure v srednje vroči pečici.

V POLETNIH DNEH POSTREZITE S PUDINGOM!

Puding je zelo primerna slaščica za tople poletne dni, ko večina gospodinj nima pečice ali pa noče kuriti štedilnika z drvmi. Razen tega je to pecivo zelo lahko prebavljivo in gre vsakomur v slast. Prav z luhkoto pripravite puding, ako se držite slednjih navodil:

Preskrbite si pudingov model s pokrovom za kuhanje v sopari. Preden ga napolnite, ga dobro namažite s surovim maslom in posujte s sladkorjem. Napolnite samo dve tretjini modela, ker puding pri kuhanju naraste. Ob robu pokrova ovijte v topli vodi namečeno krpo. Pudingovo posodo postavite v lonec z vrelo vodo, ki na naj pudingovi posodi sega samo do polovice (ako pri kuhanju voda povre, prilijte vrele vode).

Lonec naj bo pokrit, a ne do kraja, voda v njem pa naj vre pologoma, ne premočno tričetrt ure. V tem času je puding kuhan. Vzemite ga ven in pustite počivati pet minut. Nato odkrijte model ter z noževim konicom ločite puding od posode, ki jo nato pokrijte s krožnikom in prevrnete puding vanj.

POSKUSITE SE TO!

Češnjev sok: Enemu kilogramu češnjih odstrani koščice, dodaj pol litra vode, 20 stolčnih češnjevih jederc in 10 dkg sladkorne moke. Vse skupaj dobro premesaj in pusti v pološčeni posodi na hladnem 24 ur.

Po 24 urah segrez zmes do vreljšča, odstavite sok in precedi. Na 1 litera soka skuhaj 75 dkg sladkorja z tri osminkami vode, dodaj jagodov sok in kuhanj skupaj še 3 minute. Se vroč sok napolni v steklenice, ohlajene zamaši, prevezli z vrvico, kuhanj 10 minut v sopari in hranji v hladnem prostoru.

ELEGANTNA VEČERNA BLUZA IZ VZORČASTE NYLON TKANINE V ROŽNATI BARVI

DVOJE PREPROSTIH POLETNIH OBLEK ZA MLADA DEKLETA

VЛАДИМИР ШТИГЛИЦ

LISICA IN KOZEL

Lisica je bežala preko polja in padla v globok vodnjak. Nikakor ni mogla iz njega, sedela je žalostno v vodnjaku ter premisljevala kako bi prišla iz njega. Kar pride mimo star kozel mo-

sica, »bradač neumni, še skakati ne zna,« se požene lisica na kozla, in hopla, že je bila z njegovega hrbita izven vodnjaka.

Dolgo je sedel kozel v vodnjaku ter

JOZE FISTER

ŽABJE MORJE

Sel bi Drejče rad na morje,
z barčico tja čez obzorje,
vozil se na kraj sveta,
kjer je sončece doma.

Sam jo steše, sam izreže,
krpo — jadro gor priveže,
kdo pa drug naj bo krmar,
kakor Drejče, naš mornar!

Doli pod vasjo je mlaka,
žabja družba notri kvaka.
Kaj bi ubjal si glavo,
prvo morje naj bo to!

Komaj pa je k luži stopil,
žabji rod se je razkropil,
z brega krega se: Nak, nak,
me ne damo naših mlak!

Drejče čudi se, modruje:
Kaj se žabji svet huduje,
brod se moj jim ognil bo,
nisem mar krmar za to?

Zabe pa naprej reglajo,
ker pač drugega ne znajo:
Rega, rega, nak, nak, nak,
me ne damo naših mlak!

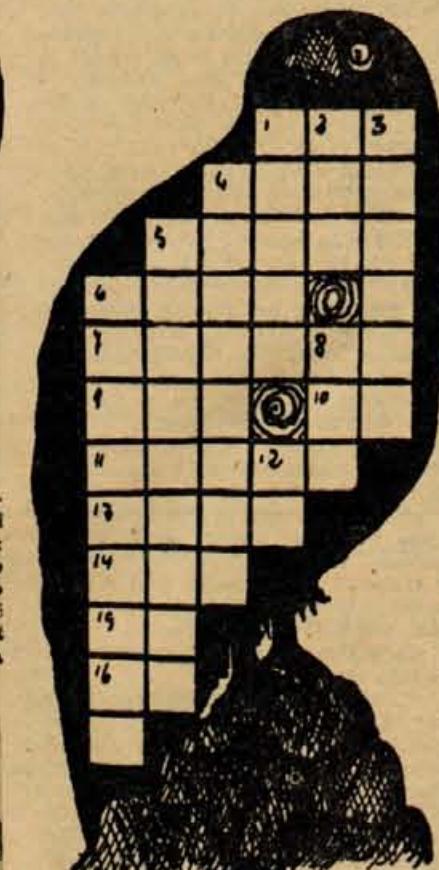
Saj bo Drejče šel na morje,
pravo morje, čez obzorje,
ko odrasel bo za svet, —
zabe same boste spet.

CAROVNA KROGLA

Kroglo na dveh točkah preluknjamo, da tvori luknja kot. Nato napravimo naslednje:

Skozi luknjo povlečemo vrvico in jo držimo navpično. Kroglo se pomika po vrvici ali pa obvini mirno, kakor pač nategnemo vrvico. Gleda na napetost vrvice se namreč trenje poveča ali pa zmanjša.

Navpljeno: 1. zgodovinsko mesto v malo Aziji (Ilida); 2. nemška reka; 3. nepošten človek; 4. v njej delajo operko; 5. slonova kost; 6. velike водне živali; 8. obdobje 24 ur; 12. dva samoglasnika.

drujan z dolgo brado. Ko zagleda lisico v vodnjaku se začudi in ji pravi: »Kaj pa delaš v vodnjaku, teta?«

»Počivam, kozel,« odgovori lisica. »Tam zgoraj je tako vroče, tu pa tako lepo hladno in vode kolikor hočeš.«

»Pa je dobra ta voda?« vpraša nadalje kozel lisico.

»Ni boljše od te, tako je čista in hladna. Skoči k meni v vodnjak, za oba je bo zadost, samo paži, da me ne zmečkaš.«

Ker je kozlu bilo strašno vroče, si ni dal dvakrat reči; skočil je kar se da previndov v vodnjak k lisici.

»Ah, kako si me udaril,« zastoča li-

premišljeval, tako dolgo, da mu je že postal zelo hladno, ko so ga vendar našli pastirji in ga rešili iz vodnjaka.

IGRA STEVIL

Poglejte, pionirji, kako čudne zmnožke dobimo, če množimo število 142.857 od 1–6.

$$\begin{array}{l} 142857 \times 1 = 142857 \\ 142857 \times 2 = 285714 \\ 142857 \times 3 = 428571 \\ 142857 \times 4 = 571428 \\ 142857 \times 5 = 714285 \\ 142857 \times 6 = 857142 \\ 142857 \times 7 = 999999 \end{array}$$

KLASJE ŽE PADA..

gorenjske bodice

△ Naneslo je tako, da sem preteklo nedeljo prihrenčal na Bled. Nič kaj čednega obraza nisem imel, saj sem bil kosmat kot levi razbojnik. Kar malce nerodno mi je bilo, saj so me ljudje gledali kot pravo čudo. Kako tudi ne — v navadi je, da so moški ob nedeljah lepo obriti. Pri priči sem premetal ves Bled, da bi našel britvico, ki bi me oštreljal. Zaman sem se trudil, kajti vse brivnice so bile zaprite. Na posled sem utrujen sedel na klop, gladil z roko ščetinasti obraz in razmišljal o turističnih problemih na Bledu. Na posled sem ugotovil, da so ljudje sila smešni, ko po eni strani vpijejo: »Vse za razvoj turizma« po drugi strani jim pa ne šine v glavo niti misel, da bi uvedli ob nedeljah frizersko dejurino službo.

△ Ko sem ta dan bezijal po cestah in iskal brivnico, sem opazil nekaj, kar močno dviga ugled in lepote Bleda. Ceste so bile kar precej nastlane s konjskimi figami. Jedetana, koj sem se spomnil moje Marjan. Ce bi ona videla te figure, bi od samega veselja znotrela. Veste, filko zemlje ima, pa se gre vrtnarico. Da bi bolj poganjalo in raslo, znotisi vse konjske figure in podobne odpadke na vrt, zato je pa tudi naša gasa vedno tako lepo počiščena. Nič ne bi škodovalo, če bi morda tudi na Bledu posnemali mojo Marjan.

△ Mulci s Kokrice in okolice mi hodiijo že lep čas na jetra. Ne vem, kaj jih motijo prometni znaki, da jih tako pogosto obmetavajo s kamenjem. Mnogi teh znakov so tako obtolčeni, da sploh več ne morejo služiti svojemu namenu. Kaj na vsej Kokrici ni najti človeka, ki bi mulce opozoril, da takšno dejanje ni vredno mladega človeka?

△ Ze daje se vprašujem, kdaj bodo v Skofiji Luki popravili cesto na Zgornjem trgu. Ponekod najdeš take lame, da se v njih, če si ta majhne sorte, kratkomalo zgubiš.

△ Nič ne bi škodovalo, če bi v Kranju organizirali teden prometa. Menda zlepa ne najdeš ljudi, ki bi bili bolj potrebeni cestno-prometnega poduka, kot so Kranjčani. Isto velja tudi za okolišane, ki delajo pogosto s kolesi. Prav zmedo na naših cestah. Ondan tem videl, kako se je peljalo kar šest kolesarjev v štric. Vrh vsega so bili še pijani in brez luči.

△ Pravijo — sicer ne vem, koliko resnice je na tem — da bo tista kamnitna ograja pred upravo za gozdarstvo v Kranju dražja od upravnega poslopnega. Sicer pa nič čudnega, kajti gradbeni stroški v nekaj mesecih precej poskočijo. Prav toliko časa pa že pagačo fisto ograjo.

△ Jeseničani so pa res lahko ponosni na reprezentativno poslopje železniške postaje. Zares čudovita zgradba. Prav nič pa se ne morejo ponosati s cesto, ki vodi mimo pročelja, pa tudi ne s travnikom — smetiščem enkrat ceste. Tamkaj najdeš vse, od opeke, kamenja in podobne ropotije, kar zares ni v okras Jesenicam.

Vas pozdravlja

VAS' BODICAR!

RAJ BOM, KO BOM VELIK?“

Spomnjam se, kot bi bilo včeraj... Kadarkoli sem še kot otrok hodil s starši na spreho, sem se vedno ustavljal pred vojakom, ki je stražil vhod v vojašnico. Vedno, kadar smo šli na spreho, smo šli tod mimo, saj smo stanovali v neposredni bližini.

Ugajala mi je vojakova resnost. Zato ni šlo nikdar brez pripombe:

»Mama, veš, ko bom velik, bom vjak!«

Z leti so se polagoma želje spremnjevale... Ostala pa je še vedno ista misel: »Veš, ko bom velik...«

Kolikokrat sem še ponovil te besede. Kdo ve...

Zelen sem biti potlej konduktter na vlaku, v tramvaju. Pa urar, Šofer, slavičar, in kdo ve kaj še vse.

Toda običajno se nobena tistih mladostnih želja človeku pozneje ne uredi in dostikrat se marsikdo, še danes, odloči za poklic, za katerega se čez čas izkaže, da ga bodisi ne veseli ali

•USMILJENI SAMARITANI•

● M. F. je starejša upokojenka iz Gorič pri Golniku. Ob priliku je na sprehoju na travniku naletela na srno - mladiča. Ne da bi pomislila, je odnesla živalico domov. Krmila jo je s čajem in kruhom. Res dobra in izdatna hrana, zlasti za srno. Živalico je zapirala v sobo, kjer je hraniila premog in drugo repoto.

● S. S. iz Gorič je bil svoje dni lovec. Tudi ta je našel mlado srnico in jo odnesel domov. Svoje ravnjanje sicer opravljene z izgovorom, češ da so živalico napadele vrane in da jo je rešil pred pogonom. Svoje uplenitve ni nikomur prijavil. Ko so mu na posled člani lovskih družin sicer odvzeli, se je le-ta kaj klavrn počutila. Prav gotovo živalici ni najboljek teknila družba 4-letnega otroka, ki si je z živalico izmisljal vsemogoče igre.

● Z. A. iz Golnika pa trdi, da je srni mladič prišel kar sam k njej, ko je ležala na soncu. Ker ji je prikupna živalica močno ugajala, jo je odnesla v Križe. Njena zgodba, da je srnica sama prišla k njej, pa ima nekaj majave noge, kajti ljudje vede povediti, da je imela Z. A. precej truda, preden je živalico ušivala.

△ Našteti »samaritani« bodo prejeli primerno plačilo, saj jih je LD prijavila javnemu tožilcu. Mi pa vemo tudi za drugačen primer.

△ Posetnik Kern iz Letene je našel, ko je kosil travo, povržnega mladiča srne. Da je lahko delo nadaljeval, je živalico odnesel na rob gozda in jo tam pustil. Že čez kratek čas je privlačila starca srna in odpeljala živalico v gozd. — Ta primer kaže na človeka, ki ne vidi v mladi srnici le kilogram mesa. P. J.

ostre štarte na prvo žogo (!) in precej mero borbenosti. V nedeljo pa smo ponovno videli, da je žoga igrala bolj stransko vlogo, takole kot nujno zlo. V glavnem pa je bilo za ostre štarte na moža (!) z žogo ali pa brez nje, včasih smo to imenovali »na meso«. Igra je bila tako neke vrste surova, neduhovita kombinacija rokoborbe v prostem stilu, rugbyja in obdelavanje nog z nogami. Kdo je začel, koga je sodnik zapisal, kdo je koga večkrat, kakšen je delež publike itd. — to so konec koncov obrobnna, nebitvena vprašanja. Surovo sta igrali obe enajstorici, čeprav so prednjaci gostje in čeprav je v njihovi ekipi igral tudi njihov trener Janežič. Ali je to njegova »sportna« vzgoja? Bral sem nekoč, da je Mitič kot kapetan moštva sam izključil lastnega surovega soligratca! Tu smo pa pri bistvu vprašanja — »sportna vzgoja!« Zakaj jo ravno pri nogometu tako pogremo? Vzgojiteljsko vlogo predvsem vršijo sodniki. Zar pa lahko na prste poštejemo vse, ki to ime sodnika-vzgojitelja res zaslужijo. Sodnik Cadež, ki je nedeljsko tekmo sodil, je popolnoma izgubil glavo, se dal vplivati od igralcev (posebno gostjujočega moštva) in publike, delal videz, kot da ne pozna osnovnih nogometnih pravil in vobče sodil neavtoritativno in z velikimi napakami. Da se mu je igra ob tem morala izmučiti iz rok, je razumljivo. Delal je vtič, kot da se nekoga boji, namesto da bi vsako surovost takoj kaznoval z najstrožjo kaznijo — z izključitvijo brez ozira na to, kje je bil prekršek storjen. Menim, da bi bilo treba gornje temeljito premisliti, če hočemo na naših športnih arenah res šport, ne pa »mesarsko klanje«.

DOMŽALE : POŠTAR (Ljubljana) 7:1 (4:0)

Preteklo nedeljo je bila v Domžalah odigrana prvenstvena nogometna tekma ljubljanske poduzeze. Srečala sta se Poštar in domačini. Za prvi minutah je bilo opaziti premoč domačih. Igra se je večinoma odvijala na polovici Poštarja. V 15. in 16. minutah so domači dosegli kar dva gola, vendar nasprotniku to ni vzelog poguma. Prvi golcas se je končal v korist domačih, saj so dosegli štiri zadetke. V drugem polčasu se je igra bolj lagodno odvijala, vendar je moral vratar Poštarja še trikrat kloniti. Aco

ODOBJOKA

KROPA — MLADINSKI PRVAK LRS

V nedeljo je bilo v Kamniku mladinsko prvenstvo Slovenije v odbokki. Ob odsotnosti klubov iz Ljubljane in Maribora so se potegovali za naslov prvaka poleg organizatorja Še Krop, lanskih prvakin Branik in dvojne moštve Fužinarja iz Ravne. Prvenstvo so osvojili simpatični mladinci iz Krop, ki so premagali vse nasprotnike in pokazali najboljšo igro. Dokazali so, da se da z močno voljo do zmage in požrtvovalnostjo doseči največji uspeh. V odločilni tekmi s Kamnikom so pokazali izredno prizemnost, ko so pri stanju v setih 2:2 v zadnjem setu, kljub temu, da je Kamnik vodil s 14:8, uspeli izenaciti in zmagati s 16:14! To je bil podvig, ki ga redko srečamo na prvenstvu, zato moramo uspehu Kropu tem bolj čestitati. Drugo mesto je zasedel Kamnik, ki je zbral 6 točk, sledijo Fužinar I, Branik in Fužinar II. Krop pa si je priborila pravico sodelovanja na državnem mladinskem prvenstvu, ki bo v Valjevu.

GRAFIČAR : MLADOST 3:2
V nedeljo je bila v Ljubljani zanimiva odbokarska tekma med domačimi in Mladostjo iz Kranja. Kranjčani so bili vseskozi boljši, edino slaba igra v polju jih je spravila ob zmago. Z malo več srečo bi igro dobili. Pomladanski del tekmovanja je končan in Mladost je za sedaj pristala na tretjem mestu. Upamo, da bo v jesenskem delu igrala uspešneje.

V NEDELJO BO NA KALIŠU VELIKO PROSTOVOLJNO DELO
Planinsko društvo Kranj, ki na Kaliju gradi novo planinsko postojanko, bo v nedeljo organiziralo eno do sedaj največjih prostovoljných akcij pri gradnji te prepotrebne planinske postojanke. Temelje bodo postavljeni so pred dnevi že zabetonirali, v naslednjih dneh pa bodo priceli z zidanjem. Da bi bila gradnja čim cenejša, bo društvo glavna teža dela opravilo s prostovoljnim delom svojih članov.

NOVO LETNO TELOVADISČE V KAMNIKU
Poleg kamniške gimnazije so dijaki z udarniškim delom uredili novo letno telovadisče. Buldozer je izravnal teren, ki je bil razkopal že od zidave doma, dijaki pa so ga uravnali in zasadili s travno rušo. Letno telovadisče bo s pridom lahko uporabljaj tudi Partizan, ki zdaj zaradi prezidave gimnaziske telovadnice nima primerrega prostora.

Z,

ZA VODOVOD V ZIROVNICI

Prav zaradi občutnega posmanjanja vode je bivša občina s precejšnjo podporo HC Moste in OLO Radovljica zajela močan izvir pod Ajdino in zgradila rezervoar nad Mostami. Tako uživajo dobro pitno vodo že v Mostah, medtem ko na Bregu in v Vrbi sploh ni vodovoda. Tudi pred gradbeni odbor za novo šolo se postavlja vprašanje: kako bo z vodo v novi šoli. Rešitev tega problema pa je sledenča: denar za glavni vod, t. j. za cevi, je na razpolago. Vaščani iz Vrbe so že tudi krepko zavihali rokave in izkopali na nekdanjem golf igrišču 600 m cevi, ki predstavljajo vrednost 2,5 milij. Uprava komunalne službe na Jesenicah je pripravljena, da izvrši na vodovodu vsa montažna dela, ki bodo značala tudi svojih 2,8 milij. din. Kot kaže, so v glavnem sredstva zagotovljena. Svoj delež pa bodo morali doprinesti tudi prebivalci vseh vasi. Izkopati bo nameč treba okoli 7 km jarka. Ta dobra volja in pravljeno se bo kmalu pokazala, saj vsak človek ve, kaj je zdrava pitna voda, še posebno, če jo imaš vsak trenutek na razpolago.

KAMEN spotike

ZAPRTI MOST

Okroglegani so že v lanskem letu izgubili zvezo s Kranjem in kranjska občina jim je obljubila takoj narediti novo pot in popraviti most preko Temnika. Del poti so letos spomladi sicer že naredili, hkrati pa so zaprli most in obljubili, da ga bodo tako popravili. Pri tem pa je tudi ostalo: most je že več kot 3 mesece zaprt in kmetje z

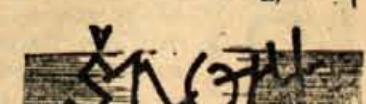

Okroglega, ki imajo njive v kranjskem polju, se sprašujejo, koliko časa bodo še vozili seno, krompir, gnoj itd. po več kot 2 km daljši in slabši poti na Nakloški okrog. Skrajni čas bi že bil, da se stvar enkrat uredi.

Na spodnji fotografiji je prikazan most, ki je bil zaprt. Most je bil zgrajen na Temniku, ki je v tem delu kanaliziran. Most je bil zaprt leta 1957, ko je bila zgrajena nova cesta, ki povezuje Kranj in Jesenic. Most je bil obnovljen leta 1962. Na spodnji fotografiji je prikazan most, ki je bil zaprt leta 1957, ko je bila zgrajena nova cesta, ki povezuje Kranj in Jesenic. Most je bil obnovljen leta 1962.

Na spodnji fotografiji je prikazan most, ki je bil zaprt leta 1957, ko je bila zgrajena nova cesta, ki povezuje Kranj in Jesenic. Most je bil obnovljen leta 1962.

Z,

Ko se je naveličal sedeti v hiši in poslušati one tri, ki so bili že precej pijani, je pogledal po Poloni. Nasel jo je v kuhinji, bila je sama. Stala je pri ognjišču in pomivala posodo. Dominik jo je z zdravo levico objel okrog pesu in jo pritisnil k sebi.

„Moral sem pogledati, kako ti je,“ je rekel.

Dekle mu je pogladilo ranjeno roko in dejalo, da je čakalo o praznikih, zdaj pa ve, da ni mogel priti, ker se mu je zgodila nesreča. Dominik je pomislil, da bi bil pač mogel priti, toda jutranji prizor z Ano ga je tako zbegal, da je ostal doma. Tega ji seveda ni mogel odkriti, zato ji je pripovedoval o nesreči. Podsluš je smodnika, pa se je prehitro užgal in mu odtrgalo prst. Nič hudega ni, kmalu bo lahko spet delal.

Nekaj časa sta stala drug ob drugem in se pogovorjala, potem se je zdelo, da si nimata nič več povedati. Dominik si je prižgal cigaretino in puhal dim, ona se je vrnila k pomivanju. Opazoval jo je izpod priprtih trepalcic. Bila je nizke rasti, toda jedra in pri delu urna kot veverica. Ljudje so menili, da ni prav nič podobna svojemu zanikrnemu bratu, ki se je izgubil v Westfaliji, potem, ko je zapravil očetovo dedičino. Novi gospodar je obdržal dekle iz usmiljenja pri hiši. Dominik se je domisli, da je pred letom dni celo sam mislil iti v Westfalijo ali celo v Ameriko. Ne za zmeraj, toda želel je zaslužiti denarja, se vrniti domov, kupiti vigenc in potem... da, imel je resne namene, da se bo poročil s Polono. Kolikor bolj mu je oče branil, bolj trmasto je tiščal za dekletom. Zdaj se mu je vse tisto zdelo daleč, kakor bi ne bilo čisto res.

— Čedna je, — je mislil, ko jo je tako gledal, — škoda, da nima prav nič dote. Če jo jaz pustim, bo morala vzeti kakega kovača, ki bo pil in jo pretepal. — Začutil je usmiljenje do nje.

V hiši se je oglasil Hetori:

„Plačat! Dva litra!“

Polona si je obrisala roke in stekla v hiši. Dominik jo je čakal v kuhinji, si gladił kratko pristrižene brke in mislil na Ano, na Gašperinov veliki vigenc in na pot, ki ga čaka. Da bi se le v Gradcu posrečilo...

Vrnila se je, oni trije so odšli. Pogledala ga je in rekla: „Čisto sama sem v hiši. Stric se je odpeljal na Stajersko kupovati vino.“ Gospodarju je zmeraj dejala stric, čeprav mu ni bila v sorodu.

„Tako,“ je rekel Dominik. „Pa saj te menda ni strah.“

„Tisto ne...“

Vedel je, da ga prikrito vabi, naj bi ostal pri njej, toda zdaj ni mogel. Prisiljeno se je zasmehjal in dejal:

„Jaz bi te varoval strahov, pa moram zjutraj na pot.“

„Mhm,“ je rekla in osramočeno sklonila glavo.

Ostal je še nekoliko pri njej, potem se je jel odpravljal. spremila ga je do vrat. Pri vratih se ga je oklenila. Komaj je zadrževala solze, ko mu je rekla:

„Ves drugačen se mi zdiš, Dominika...“

„Misliš?“ je vprašal hlastno. „Morebiti tudi sem. Ti ne veš, skrbi človeka spremenijo. Toliko imam opraviti!“

„Ljudje pa pravijo,“ je začela, pa ji ni dal izgovoriti do konca.

„Ljudje naj pravijo, kar hočejo. Res je, da imam skrbi in kar naprej te ne morem gladiti in božati.“

Tiho je jokala med vrat, on pa ji je voščil lahko noč in šel. Zunaj je globoko zajel zraka.

„Hudič vzemi vse babnice!“ je sknil skozi zobe. „Dvakrat jo lepo pogledaš, pa se ti obesi na vrat in se je zlepa ne otreš! Pa saj bi jo vzel, toda ne morem, mir naj mi da!“

OB 15-LETNICI STRELJANJA TALCEV NA GOLNIKU IN V GORIČAH

Gledal sem, kako je zemlja pila našo kri...

Letos 28. junija mineva že 14. leto, kadar so fantje iz bivše občine Gorice množično odšli v partizane. To so že dolga leta, vendar je čas hitro pretekel. Letos aprila je bilo že 16 let, odkar je okupator zasedel naše ozemlje. Se vedno se spomnji, kako so ljudje z mrzljavo gledali nadute Nemci, ki so korakali skozi naše vasi.

Komunistična partija pa tudi v naših krajinah ni stala križem rok. Vsi komunisti so vedeli, kaj jih čaka in z njimi vred narode Jugoslavije. Tako so se lotili organizirane politične priprave za oborenje vstaja. Na Veliki Poljani se je zbrala večja skupina prvih partizanov iz bližnje okolice, od nas pa sta bila Leopold Zorlut in Jože Kranjc. Nemci niso računali s tako hitrim odporiškim gibanjem. Partizani so zaradi varnosti in drugih ukrepov v korist prebivalstva čistili teren. Posebno je bila usmerjena akcija na okupatorjeve sodelavce. Tako je bilo tudi z dogodom, katerega nameravam nekoliko opisati kot očividec.

Bilo je 10. julija, krvavi dan za Golnik in Gorice. II. bataljon Kokrškega odreda je operiral na našem območju, preganjal Nemce in nemške sodelavce. Tako so bili takrat likvidirani trije nemški sodelavci, med njimi tudi kulturbundovec Jože Skrjanec. Nemci so se zlasti zaradi likvidacije Skrjanca posebno maščevali. Odločili so, da bodo ustrelili 10 domaćinov. Med mirnim prebivalstvom je nastal prepel. Vsakdo se je spraševal, kaj bo zdaj? Nekateri so odšli v gozdove, drugi v druge kraje. Moškega ni bilo nobenega na spreng, kajti vsak biq bi ga lahko doletela krogla. Delavci na Golniku, ki so gradili del sedanje bolnišnice Golnik, so večidel vsi zapustili gradilišče. Dobro se še spominjam, čeravno sem bil še zelo mlad, s kakšno tesnobo smo čakali strašnega dogodka. Ob pol enih se je v Goricih pojavil avtobus s spremembom gestapa. Oči, ki so spremjale to kolono, so se ustavile na ljudeh, civilistih, ki so zadnjikrat gledali zorečo pšenico, pokošene travnike in gorenjske planine, a niso vedeli, kaj bo z njimi čez nekaj minut. Bilo nas je veliko, zlasti moje starosti, posebno pa žena, ki smo gledali krvavi prizor. Kolona je nadaljevala pot proti Golniku. Naenkrat se je zaustavil avtomobil. Tišino je presekal strel. Vsi hkrati smo govorili, da streljajo talce na Golniku. Iz ust so nam uhajale besede: prekleta banda, to je nemška skultura, ki ubija nedolžne ljudi. Skoraj se še nismo zavedeli vsega, ko se je 50 metrov stran od naše hiše, na mestu, kjer stoji spomenik padlim v Goricih, ustavila kolona. Vmes je bilo 5 mladih fantov, ki so stopili iz avtobusa, se z očmi poslavljali in nas prosili maščevanje.

Vseh pet so postavili pred cestni jarek. Gestapovci so jim ukazali, naj pokleknejo. Ko so poklekali, so jih gestapovci streljali s samokresi v tilnike. Vse hiše so bile polne joka. Dogodek je bil strašen in nemavaden. Hkrati nas je tresla mrzlica in prevzela grozna mrzljiva do okupatorja, toda pomagati nismo mogli. Ko je gestapo odšel, smo vsi šli gledati, kdo so ljudje, ki so jih postrelili. Videl sem, kako je zemlja pila še toplo slovensko kri. O prokleta vojna in okupator, ki boš za dejanje odgovarjal, in vsa zgodovina te bo preklinjala.

Ta dogodek mi je prišel zdaj pred oči tem bolj, ker danes v svetu še vedno ljudje doživljajo take prizore. Prav tako imam v mislih oboroževalno tekmovanje, katera grozi še z večjo nevarnostjo človeštva. Zato menim, da tudi mi borti in aktivisti NOV, posebno svojci padlih, dvignemo glas proti vsem vojnim pripravam in oboroževalnim tekmom z najstranejšim orožjem kot je atomska hidrogenjska bomba.

V počastitev obletnice streljanja talcev na Golniku in v Goricih bo letos 28. junija vrsta kulturnih in športnih prireditve. Razen tega bo PGD v okviru te proslave razvilo svoj prapor. Vabimo vse bivše borce in aktiviste, ki so delovali na tem področju, kakor tudi vse ostale prebivalstvo, da se zopet snidemo 29. in 30.

▼ Gorica na krajevnem prazniku.

MARTIN KOŠIR

Po dolgih letih trpljenja pod okupatorskim terorjem je naše ljudstvo z navdušenjem in ljubezni pozdravilo osvoboditelje v sončni pomladi 1945. Na slike: prvi partizan v osvobojenem Kranju.

ZGODOVINSKI IN DRUGI PAPERKI

28. junij in prvič - li -

Z GORENJSKE

Ob državni cesti, ki vodi preko Ljubelja na Koroško, ležita sredi med Kranjem in Tržičem vasi Spodnje in Zgornje Duplje. Zgornje Duplje so gručasta vas ob cesti in železniški postaji, za katere drži široka in kratka dolinica v Udin boršt. Spodnje Duplje leže v plitvi kotanji na robu Udinega boršta, na vzhodni strani železnic in državne ceste. Je to lepa ravnina in je svet vrvšen le v Nasovicah in Udinem borštu.

Visoki obronki Udinega boršta krenerojo pri Spodnjih Dupljah nad vasjo pravijo Na Šetnji (kjer je bilo svojčas baje grajsko sprehajališče) V koku in Na špici. Od tam krene Udin boršt na severozahod (Domagaja, Pod rebrij), prestopi ozko dolinico nad Zgornjimi Dupljami, kjer doseže največjo višino v Arhovem gradisku. Tu se nahajajo z mahom pokriti ostanki starodavnega zidovja, ki spominjajo na Gradišče nad Pivko.

Posebnost Udinega boršta so številne podzemeljske jame. Valvasor navaja v svoji zgodovini, da so Duplje dobile svoje ime po bližnji jami Zijalki, iz katere teče studenec in tiči v skalah podobno kot ptičje gnezdo v drevesnem deblu, ki ga domačini imenuje duplo. Se leta 1621 so domačini nazivali kraj Dublje. Večja od Zijalke je jama Luknja v Voglu, ki se po vhodu kmalu razširi v 20 m dolgo, 17 m široko in 3 m visoko skalnatno dvorano. Iz tesne odprtine na koncu jame, ki sega kdake kako daleč v notranjost, vre močan studenec, ki je nek

posebnost Udinega boršta so številne podzemeljske jame. Valvasor navaja v svoji zgodovini, da so Duplje dobile svoje ime po bližnji jami Zijalki, iz katere teče studenec in tiči v skalah podobno kot ptičje gnezdo v drevesnem deblu, ki ga domačini imenuje duplo. Se leta 1621 so domačini nazivali kraj Dublje. Večja od Zijalke je jama Luknja v Voglu, ki se po vhodu kmalu razširi v 20 m dolgo, 17 m široko in 3 m visoko skalnatno dvorano. Iz tesne odprtine na koncu jame, ki sega kdake kako daleč v notranjost, vre močan studenec, ki je nek

dolga in tudi po dveh urah ne dosegne do konca. Hoja po njej je težavna, ker je dno zalito z vodo potoka Dupulnika, ki v njej izvira in ki loči vaščane na Dupulinčane in Zadražane, ki prebivajo ob Dragi. Draga je par metrov široka in do 20 m globoka struga, v kateri se potok Dupulnik izgublja, ob deževju pa dere po njej hudournik Draga. (Med vaščani je že zdaj živ pregovor: Ce ob Krešu trikrat pridere Draga, takrat je kaša draga.) Prav zaradi teh in svoje obsežnosti je Udin boršt odigral svojo važno vlogo v narodno osvobodilni vojni.

Ko se je Tom zjutraj zbudil, ni vedel, kje je. Sedel je, si menca oči in gledal okoli sebe. Potem je šele dojet. Bilo je hladno in danilo se je. Grobna tišina je bila naokoli. Se en sam list ni zašumel. Bela plast pepela je prekrivala ogenj in tenak, moder oblaček dima se je dvigal v ozračje. Joe in Huck sta še spala. Tam daleč nekje v gozdu je zapel ptič in drugi mu je odgovoril.

Tom je zbudil ostala dva pirata in vse trije so kriče odecopalni. V hipu so bili slečeni, podili so se in premestavali po plitvi mlačni vodi ob beli peščeni obali. Prav nič se jim ni tožilo po domu. Tok, ali pa morda majhen val, sta odplavila njihov splav. Toda to jih je samo navdalo z zadovoljstvom, kajti bilo je kot bi se podrl most med njimi in civilizacijo. — Jutranja kopel jih je osvežila.

Vrnili so se čudovit dobre volje v taborski, veselega srca in lačni kot volkovi. Take so spet zanetili ogenj. Huck pa je v bližini našel izvir čiste, hladne vode. Naredili so si kozarce iz hrastovih listov in pili iz nje. Zdelo se jim je, da jim je ta voda dobro nadomestilo za kavo. Divjina in zapuščenost sta jim bila tako po godu, da jim je teknila še tako slabo pripravljena hrana, ki je sicer doma ne bi niti pokusili.

Medtem ko je Joe rezal slanino za zajtrk, sta se Tom in Huck napotila k obrežju in vrgla trnke v vodo. Nemudoma sta bila poplačana za svoj trud. Joe sploh ni imel časa postati nepotrežljiv. Tom in Huck sta se vrnili z nekaj postrimi ter z majhnim somom — dovolj za celo družino. Speklji so ribe s slanino in ugotovili, da jim ni še nikoli tako teknila. Po zajtrku so polegli v senči, medtem ko si je Huck prižgal pipa...